

Vlaams
Parlement

vergadering **C257**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 8 juli 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de corona-enquête van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek – 2623 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toenemende wintersterfte bij bijenvolken – 2425 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het dreigende tekort aan schade-experts in de land- en tuinbouwsector – 2555 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbreiding van de intensieve veeteelt – 2613 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het voortbestaan van het Landelijk infopunt voor vrouwen – 2649 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de steun aan de Vlaamse export van zuivelproducten – 2704 (2019-2020)	23
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de onrust bij zuivelcoöperatie Milcobel – 2705 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over exportsteun voor de landbouwsector – 2715 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de herlancering van de Vlaamse voedselexport – 3019 (2019-2020)	28
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activiteiten-verslag 2019 van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds – 2743 (2019-2020)	34

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de indicatoren voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid – 2772 (2019-2020)	38
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de website vlees.be en de rol van VLAM daarin – 2930 (2019-2020)	40
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het onderzoek van de Internationale Raad voor de Verkenning van de Zee naar pulsvisserij – 2402 (2019-2020)	45
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de evaluatie en de toekomst van het project Vistraject – 3030 (2019-2020)	49
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de investeringen in veiligheids- en energiemaatregelen voor vissersvaartuigen – 3031 (2019-2020)	51
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een geplande mosselboerderij voor de Westkust – 3043 (2019-2020)	54

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de corona-enquête van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek – 2623 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil samen met jullie inderdaad even stilstaan bij het welzijn van onze land- en tuinbouwers, naar aanleiding van een enquête van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) die werd verspreid tussen 27 april en 18 mei 2020 en die op die korte tijd werd ingevuld door maar liefst 674 Vlaamse land- en tuinbouwers. ILVO hield deze enquête omdat er veel gezegd en geschreven wordt over de impact van de coronacrisis op onze land- en tuinbouwers, maar we vaak vergeten om ze zelf aan het woord te laten. Op deze manier, doordat de respons groot is, kunnen er representatieve en significante uitspraken worden gedaan en wordt de discussie gevoed met cijfermateriaal.

Minister, ik weet dat het welbevinden van onze land- en tuinbouwers u na aan het hart ligt, net zoals bij heel wat collega's in deze commissie. Er bestaan tot nu toe weinig data over stress en/of welbevinden in de landbouwgezinnen, maar eind vorig jaar publiceerde ILVO de eerste tussentijdse resultaten van een onderzoek naar het welbevinden van onze land- en tuinbouwers. We hebben hier toen ook over gesproken in deze commissie. Uit die bevraging bleek dat land- en tuinbouwers best wel wat stressklachten ondervinden door verschillende oorzaken: een moeilijke financiële situatie, de gevaren en risico's van de job, de vele beleidsmaatregelen en regeldruk en het negatieve imago dat vaak samengaat met de land- en tuinbouwsector. Het meest opvallende is dat de landbouwers zelf meestal niet op zoek gaan naar hulp wanneer ze diepe langdurige stressklachten ontwikkelen. Ik herhaal de cijfergegevens van toen: 48 procent stelde dat hun job leidt tot mentale uitputting; 20 procent van de landbouwers ervaarde hoge stress; 24 procent gaat op zoek naar hulp bij mentale stressklachten en 42 procent gaat op zoek naar hulp bij problemen op het bedrijf.

Uit de huidige corona-enquête blijkt dat landbouwers het zowel op financieel als op psychisch vlak zwaar te verduren hebben. De coronacrisis heeft een zware impact op hun welzijn, hun tevredenheid over het inkomen en het vertrouwen in de toekomst. Ik geef enkele cijfers uit de recente corona-enquête: 40 procent van de landbouwers voelt zich mentaal meer uitgeput dan voor de crisis; 64 procent maakt zich meer zorgen over de toekomst en 1 tot 9 procent van de landbouwers zoekt hulp bij de huisarts, psycholoog, hulp- en of andere landbouworganisaties.

Voor velen blijft land- en tuinbouw het mooiste beroep dat er bestaat, maar de vele bijkomende eisen maken dat hun veerkracht afneemt. Het wordt opnieuw bevestigd dat onze landbouwers geen harde roepers zijn, maar problemen vaak in hun eentje willen oplossen, ondanks het feit dat de organisatie Boeren op een Kruispunt veel inspanningen doet om zich bekend te maken binnen de sector.

Op 3 juni was er over de corona-impact op de sector ook een hoorzitting in de commissie Landbouw. En zoals ik eerder zei, hebben we het in oktober van 2019 naar aanleiding van de eerste tussentijdse resultaten van de studie van ILVO gesproken over deze resultaten. Minister, u zag toen vier sporen om in te zetten op de geestelijke gezondheidszorg bij land- en tuinbouwers: een, de maatschappelijke zichtbaarheid van geestelijke gezondheidsproblemen in de sector verhogen door breed te communiceren naar enerzijds landbouwers en anderzijds

de maatschappij; twee, de dialoog tussen en met de relevante actoren uit de landbouw- en welzijnssector versterken; drie, de rol van landbouworganisaties benadrukken om de problematiek bespreekbaar te maken en taboes weg te werken, en ten slotte vier, tools ontwikkelen, bijvoorbeeld een vragenlijst die zelf-analyse stimuleert, een zelfscan, gespreksmomenten voor landbouwers en praktische tools om de veerkracht te verhogen.

Minister, naar aanleiding van de eerste tussentijdse resultaten van de ILVO-studie vorig jaar en de resultaten van de nieuwe corona-impactenquête wil ik u graag een paar vragen stellen.

Welke concrete acties hebt u ondernomen op elk van de vier sporen om de problematiek van geestelijke gezondheid bij land- en tuinbouwers onder de aandacht te brengen en te verhelpen?

Hebt u de resultaten van de enquête uit 2019 en de enquête uit 2020 reeds kunnen bespreken met uw collega-ministers en de verschillende administraties? Er wordt verwezen naar een verschillende regeldruk bij de verschillende bevoegdheden. Welke conclusies of acties zijn daaruit voortgekomen?

Is er met Boeren op een Kruispunt vzw contact geweest om de resultaten te bespreken van de enquête uit 2019 en de enquête uit 2020? Welke conclusies of acties zijn daaruit voortgekomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt om de aandacht op de problematiek en het welbevinden van onze landbouwers te vestigen. U weet dat dat een problematiek is die mij vrij nauw aan het hart ligt. Het onderzoek van ILVO, dat samen met Ferm gebeurde, toont de urgentie aan om verder in te zetten op een positieve werkcontext voor de Vlaamse landbouwers en landbouwsters.

We hebben het Departement Landbouw en Visserij en ILVO opdracht gegeven om samen een brede en toekomstgerichte aanpak uit te werken. Dat is nodig omdat de veerkracht en het welbevinden van belang zijn voor alle landbouwers en landbouwsters, maar als we onze aandacht alleen op landbouwers in crisissituaties richten, dan wordt een groot deel landbouwers over het hoofd gezien. Een strategie moet gericht zijn op de verhoging van de veerkracht van de hele landbouwpopulatie, en dat zal de meeste impact hebben. Zo'n aanpak schept ook mogelijkheden om in zo'n breed en toekomstgericht traject een hele reeks relevante actoren te mobiliseren en te betrekken.

ILVO staat zelf in voor de verspreiding van de enquêtes. Het heeft dat ook toegelicht voor de raad van bestuur van de vzw Boeren op een Kruispunt. De eerste rondetafel wordt op dit ogenblik voorbereid en zal over het thema welbevinden in de Vlaamse landbouw gaan. Die rondetafel was eigenlijk gepland in het voorjaar van 2020, maar heeft door de coronacrisis vertraging opgelopen en zal in het vroege najaar plaatsvinden. In het najaar zal het departement Landbouw ook de vraag opnieuw oppikken over wat er voor de boeren allemaal administratief bij het management van het landbouwbedrijf komt kijken.

Tijdens die rondetafel zullen we ook de resultaten en de vervolgstrategie voorstellen. Het zal van belang zijn om bruggen te bouwen tussen de beleidsdomeinen en de organisaties. Daarom hebben we de ambitie om bij die rondetafel een aantal betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid samen te brengen en naast de landbouworganisaties ook de welzijnsorganisaties uit te nodigen. Zo kunnen we samen nadenken hoe het welbevinden van onze Vlaamse boeren kan worden verbeterd en hoe ook de copingvaardigheden kunnen worden versterkt en welke stressfactoren we kunnen aanpakken. We zullen ook specifieke aandacht besteden

aan het opstarten en versterken van de samenwerking tussen de organisaties en de beleidsdomeinen.

ILVO zal tot slot de onderzoeksactiviteiten rond het onderwerp verder uitbouwen en opvoeren, en zal inzetten op verdiepend onderzoek, specifiek binnen de Vlaamse context door het institutionele veld in kaart te brengen en samenwerkingsstrategieën te verkennen.

ILVO zal ook inzetten op internationale samenwerkingen met een aantal Europese onderzoeksinstituten die al langer actief zijn rond dit thema. Er is heel recent een Europees thematisch netwerk goedgekeurd. Dat heet FarmWell en focust op sociale innovaties die het welbevinden van de landbouwers en hun families verbeteren. ILVO zal samen met het innovatiesteunpunt en Ferm werken aan innovatieve oplossingen om het welbevinden van de landbouwers te verbeteren en praktische tools voor landbouwers en adviseurs te ontwikkelen.

Er ligt dus heel wat werk op de plank, mevrouw Rombouts.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Het is heel duidelijk dat er heel wat acties worden opgezet, en dat stemt mij op deze vroege ochtend zeker positief. Ik begrijp natuurlijk dat de coronatijden een aantal bijeenkomsten moeilijker hebben gemaakt, maar ik vind het positief dat u toch de druk opvoert om daar snel mee verder te gaan.

Het is heel belangrijk om bruggen te bouwen tussen de diverse bevoegdheden, minister, omdat toch naar voren komt dat de uitdagingen op het vlak van de regeldruk verspreid zitten over de verschillende bevoegdheden, zowel op Vlaams als op federaal niveau. Ik hoop dat u daarvoor de volledige ondersteuning krijgt van de bevoegde ministers en administraties.

Het internationale verhaal is heel interessant zodat men kan kijken welke kennis men specifiek naar Vlaanderen kan brengen en wat men daaruit kan leren.

Wat Boeren op een Kruispunt betreft, zegt u dat er al verschillende contacten zijn geweest. Ik veronderstel dat zij volledig bij dit verhaal worden betrokken. Zij lopen het hele traject mee en leren daar ook uit. Zijn daar nog meer gegevens over?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Het psychosociaal welzijn is tijdens de coronacrisis heel duidelijk naar voren gekomen. Dat staat momenteel in verschillende sectoren onder druk, en daar is het aan de werkgever om daarover te waken, maar in onze land- en tuinbouwsector is er vaak geen werkgever en is het de zaakvoerder die op dat vlak in de problemen komt. Het is dan aan Vlaanderen om na te gaan wat we daaraan kunnen doen.

De vaststelling is één ding, maar we moeten ook naar concrete stappen gaan. Ik hoor hier vandaag dat die er komen en dat er een brede en toekomstgerichte aanpak zal zijn met verschillende partners waaronder ILVO, het departement, de landbouworganisaties, Boeren op een Kruispunt. Ik kan daar alleen maar tevreden mee zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Rombouts, het Departement Landbouw en Visserij zal eerst voor zijn eigen controlediensten actief in dialoog gaan met een aantal landbouwbedrijven over de administratieve lasten die gepaard gaan met het managen van een landbouwbedrijf en de stress die controles met zich meebrengen.

Nadien is het de bedoeling dat uit te rollen naar andere entiteiten zoals het Departement Omgeving, de Vlaamse Landmaatschappij enzovoort. Zij zullen ook proberen het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) daarbij te betrekken. We zullen dus stapsgewijs te werk gaan om zeker resultaten te kunnen boeken.

Collega Joosen, ik dank u voor uw positieve opmerkingen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw duidelijk engagement. Zoals u daarnet stelde, komen knelpunten in een crisissituatie meer naar boven. Dit is terecht een uitdaging voor de hele sector, en we mogen het zeker daar niet toe beperken. Met het overleg dat u naar voren schuift, ben ik overtuigd dat we stappen vooruit zullen zetten. Wordt vervolgd. Bedankt voor uw inspanningen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toenemende wintersterfte bij bijenvolken – 2425 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Onlangs verschenen opnieuw de resultaten van de jaarlijkse COLOSS-enquête van Honeybee Valley. Deze enquête bundelde de gegevens van 3119 ingewinterde bijenvolken, verspreid over 369 bijenstanden in Vlaanderen. Uit die cijfers blijkt dat een op de vijf bijenvolken in Vlaanderen de winter niet heeft overleefd. Van alle provincies scoort de provincie Limburg het best met een sterfte van 11,3 procent, wat wordt beschouwd als een normaal sterftecijfer, terwijl de provincie Oost-Vlaanderen helaas bijna 26 procent van zijn bijenpopulatie verloor. Dat is een verdubbeling in vergelijking met vorig jaar.

Gelukkig zijn de cijfers van dit jaar niet zo erg als die van de winter van 2014-2015. Toen overleefde bijna 36 procent van de bijenvolken de winter niet. Netto kunnen we na de winter van dit jaar, rekening houdend met verlies van 20,3 procent van de volken, nog van een lichte aangroei van de bijenpopulatie spreken.

Op zich is dit geen nieuw fenomeen. Al sinds 1983 ligt de wintersterfte rond de 3 procent. De reden hiervoor zou de intrede van de varroamijt zijn. Deze parasiet wordt gezien als mogelijke oorzaak van de wereldwijde bijensterfte en kan in z'n eentje volledige bijenpopulaties uitroeien. Het feit dat de cijfers dit jaar opnieuw significant stijgen, baart de onderzoekers dan ook zorgen.

In Vlaanderen werd naar aanleiding van deze problematiek het Vlaams Bijenteeltprogramma 2017-2019 opgericht. De vooropgestelde doelstellingen van dit programma zijn behaald. Zo werden bijvoorbeeld de mogelijkheden in het beheersen van de varroamijtziekte uitgewerkt om de imkers doorheen de verschillende behandelingstechnieken te gidsen.

U kondigde al aan dat dit programma een vervolg zou krijgen, en sinds 1 augustus 2019 is het Vlaams Bijenteeltprogramma 2020-2022 van start gegaan. Dit nieuwe programma zou focussen op twee luiken: de opleiding van imkers met een bijzondere focus op startende imkers, en de bijengezondheid. De uitvoering van het programma ligt in handen van de vzw Bijenteeltprogramma.

Ik heb enkele vragen hierover, minister. Kunt u een stand van zaken geven van dit project? Op welke manier bouwt dit programma verder op het voorgaande bijenteeltprogramma? De focus ligt voornamelijk op enerzijds de opleiding van imkers en anderzijds op de bijengezondheid. Welke concrete doelstellingen zijn hieraan gekoppeld in het Vlaamse Bijenteeltprogramma 2020-2022 en wat is de huidige stand van zaken hierin? Zijn er naast deze twee luiken nog andere doelstellingen in het Vlaamse Bijenteeltprogramma om de wintersterfte bij bijenvolken verder terug te dringen? Plant u nog bijkomende initiatieven om de stijgende wintersterfte aan te pakken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: In het huidige bijenteeltprogramma dat loopt van 2020 tot 2022 ligt een belangrijke focus op de imkeropleidingen. Zoals jullie weten, speelt de imker immers een cruciale rol in de strijd tegen wintersterfte door het management van zijn bijenvolken. In eenzelfde streek of gebied zien we dat bij sommige imkers een deel van de bijenvolken het voorjaar niet haalt, terwijl naburige imkers in dezelfde gemeente geen enkele kast zien wegvallen. Dat onderstreept het belang van de combinatie van individuele ervaring en goede praktijken om de destructieve impact van de varroamijt – waarvan ik bij een vorige gelegenheid al eens een foto toonde – te beheersen. Voor buitenstaanders kan het eenvoudig lijken om een bijenkast in de tuin te zetten en ervan uit te gaan dat de bijen vervolgens alle werk zelf doen, maar er komt heel veel bij kijken.

Er zijn momenteel dertien erkende Vlaamse scholingscentra voor imkeropleidingen. We beschikken over een zeer breed en gevarieerd opleidingslandschap. Daarnaast organiseren ook Landwijzer, ZwarteBij.org, het Praktijkcentrum voor Land- en Tuinbouw en het Nationaal Agrarisch Centrum (NAC) opleidingen voor imkers.

Binnen het Praktijkcentrum Bijen werd onlangs een werkgroep Imkeropleidingen opgestart, waarvan de startvergadering op 18 juni heeft plaatsgevonden. Die werkgroep evalueert en herbekijkt de bestaande imkeropleidingen en -cursussen, zowel op het vlak van inhoud als timing.

Een ander belangrijk luik dat aan bod komt binnen het nieuwe Vlaamse bijenteeltprogramma, is de selectie naar gezonde bijengenetica. Een veel geteeld bijenras in Vlaanderen is de soort carnica. Dat is een raszuivere bijenstam van vredelievende en niet-agressieve bijen, op voorwaarde dat je ze met rust laat. Dat is natuurlijk een sterke troef in ons dichtbevolkte Vlaanderen. Maar de keerzijde is dat ze minder robuust of resistent zijn tegen externe bedreigingen zoals ziektes of parasieten. Via genetische selectie kan worden getracht om bepaalde positieve eigenschappen in de populatie te krijgen of minder goede eigenschappen te elimineren.

Op het vlak van de genetica zijn dus heel wat consortia actief, onder meer Honey-bee Valley – een zeer romantische naam – verbonden aan de Universiteit Gent en de KU Leuven die samen met het Vlaams Bijeninstituut hieraan werkt.

Er zijn heel wat bijkomende initiatieven gepland, waarbij we vooral kijken naar de problematiek van de Aziatische hoornaar, waarvan ik u ook al bij een vorige gelegenheid een foto toonde. De Aziatische hoornaar heeft vanuit Frankrijk zijn weg naar onze bijenbestanden gevonden. We hebben het al uitgebreid gehad over het feit dat we die soort echt moeten monitoren en bestrijden en hiervoor het nodige budget voorzien. Die exoot is namelijk niet alleen een gevaar voor onze bijenvolken, maar houdt ook reële risico's in voor de burgers. Zoals ik beloofd heb, wordt hiervoor een professionele aanpak uitgewerkt.

Het Bijeninstituut werd bereid gevonden om cursussen en opleidingen te organiseren voor de professionele verdelgers. U vroeg naar bijkomende initiatieven. Dat is dus het project gericht op de bestrijding van de Aziatische hoornaar.

Er is een groep met de welluidende naam Vespa-Watch, van waaruit de opsporing en de verdelging van de nesten wordt gecoördineerd. Wij bekijken samen collega Demir hoe we dat verder kunnen aanpakken.

Zoals ik al zei, is het mijn voorgangster, collega Schauvliege, die heel wat gedaan heeft om een bijenprogramma in de steigers te zetten, en gelukkig maar.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Bedankt, minister. Ik heb hier al een aantal keren vragen gesteld over de problematiek van de bijensterfte en de varroamijt. U geeft telkens een heel uitgebreid antwoord. Ik weet dat die problematiek u ook nauw aan het hart ligt. Het is ook niet onbelangrijk voor de bestuivingsdiensten, die er toch een enorme impact op hebben. Daarom wil ik het thema graag op de kaart houden, omdat er een nieuwe stijging is die ons zorgen baart.

Ik heb nog een bijkomende vraag, maar als u er niet op kunt antwoorden, zal ik ze schriftelijk indienen. De Europese Commissie heeft, op basis van de ingediende nationale honingprogramma's, vorig jaar besloten dat de bijenhouderij in de Europese Unie de komende drie jaar financiële steun zal ontvangen om de honingbijsterfte beter te monitoren en om onderzoek te kunnen voeren naar het voorkomen en herkennen van nieuwe bedreigingen. Hoe staat het met die financiële steun? Hoeveel middelen heeft Vlaanderen ontvangen vanuit dat programma?

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Bedankt, minister. Ook bedankt voor de vraag, collega Grosemans, want bijen zijn inderdaad belangrijk als bestuivers, en we weten dat het er niet goed mee gaat. De vraag gaat hier wel specifiek over honingbijen en de bijenvolkeren, die specifiek worden ingezet. U weet dat er daarnaast ook heel veel solitaire bijen zijn, en ook andere insecten, die bestuivers zijn. We maken ons allemaal zorgen over het feit dat het ook niet goed gaat met insecten in het algemeen, en bijen en andere bestuivers in het bijzonder. Ik wou dat gewoon even toevoegen aan de vraag. De problematiek van bestuiving is ruimer dan alleen maar de bijenvolkeren en de honingbijen die we kweken. Het gaat ook heel sterk over alle andere solitaire insecten, bijen en bestuivers, die we ook nodig hebben om onze noodzakelijke bestuiving te krijgen in onze landbouwteelten. Ik weet dat dat niet de vraag is, maar ik wou het gewoon even toevoegen, om erop te wijzen dat het een veel ruimere problematiek is die echt onze aandacht verdient.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Bedankt voor het antwoord, minister. We hebben het inderdaad eerder al uitgebreid gehad over de Aziatische hoornaar en het belang van bijen. Ik sluit me ook aan bij de opmerkingen van collega's Grosemans en Steenwegen. Ik ga niet alles herhalen.

Ik heb twee bijkomende vraagjes. Er is een actieplan honingbijen. Dat is zeer belangrijk. Maar ook op federaal niveau wordt er werk gemaakt van een actieplan. Is daar enig overleg? Is er coördinatie? Klikt dat allemaal in elkaar?

Tussen 31 mei en 7 juni was het de Week van de Bij. Is die uitgesteld door corona? Komt dat op een ander moment terug? Hebben we dat anders aangepakt of georganiseerd, om de bewustwording bij de bevolking toch blijvend te stimuleren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, ook voor de aandacht voor de problematiek. Collega Grosemans het bijenteeltprogramma maakt deel uit van het

gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Het plan voor 2020-2022 is vorig jaar goedgekeurd door de Europese Commissie. Er is een budget voorzien van 450.000 euro voor de drie jaar samen. Dat is wat nu is goedgekeurd.

Collega Steenwegen, uw aanvulling is heel terecht. De problematiek gaat inderdaad breder dan de bijen. Ook heel veel andere insecten zijn hiervoor van belang. Anderzijds zien we dat maatregelen die goed zijn voor de honingbijen, vaak ook goed zijn voor wilde bijen en andere insecten. Maar men mag het zeker niet daartoe beperken, daar hebt u absoluut een punt.

Collega Coenegrachts, er is afstemming tussen de federale en de Vlaamse fracties op het vlak van bijen. De Week van de Bij is trouwens een initiatief vanuit het beleidsdomein Omgeving. Ik zal dat even navragen bij collega Demir. Ik vermoed dat wat u zelf als reden aanhaalde, ook wel de effectieve reden zal zijn. Maar ik bekijk dat dus even met mijn collega.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, bedankt voor de bijkomende toelichting. Ik heb geen verdere vragen. Ik zal dat hier in de commissie zeker verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het dreigende tekort aan schade-experts in de land- en tuinbouwsector – 2555 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): De land- en tuinbouwsector meldt een daling van het aantal schade-experts. Voor een stuk is dat natuurlijk te wijten zijn aan de vergrijzing, ook binnen de sector, maar er zou ook een gebrek aan kennisopbouw zijn van wat men noemt de allroundexperten. Dat zijn experts die zowel in de akkerbouw als de fruit- en groentesector schade kunnen vaststellen. Ik had gevraagd of daar concrete cijfers over waren maar dat houdt het departement niet centraal bij. Dat is op zich natuurlijk geen probleem, maar ik neem aan dat deze problematiek ook bij de minister bekend is.

Blijkbaar wordt er tegenwoordig zelfs regelmatig een beroep gedaan op Nederlandse schade-experts, omdat er een gebrek zou zijn aan Vlaamse. En dat gaat net om dat inhoudelijke argument: schade-experten zouden multi-inzetbaar moeten zijn, met andere woorden zowel in de fruitsector als de akkerbouw of andere subsectoren.

Door de extreme weersomstandigheden hebben we de vorige jaren gezien hoe belangrijk schade-experts zijn voor de landbouw. Dat zal alleen maar toenemen, denk ik, ook door de brede weersverzekering. Ook de weersverzekeringsmaatschappijen gaan nood hebben aan mensen die expertise hebben in de landbouwsector. Zij kunnen die gebruiken om mogelijke schade te inventariseren.

Op het terrein zien we wel wat beweging. Ik heb gezien dat KBC heeft besloten om een opleiding in te richten, samen met AgroCampus, om personen die in aanmerking komen – bijvoorbeeld landbouwers met de nodige landbouwopleiding – teeltkennis en veldervaring bij te brengen. De eerste resultaten worden al tegen 2021 verwacht om schademetingen te verrichten.

Minister, bent u vanuit de sector op de hoogte gesteld over dat probleem en het dreigend tekort aan schade-experten? Hebt u daarbij bekeken in hoeverre dit probleem zich stelt in combinatie met de vergrijzing? Wat is de impact van die vergrijzing? Zult u in overleg treden met de sector en de verzekeringsmaatschappijen, om na te gaan op welke manier dit tekort kan worden verholpen? Is de situatie inderdaad zo acuut dat er op Nederlandse schade-experten een beroep wordt gedaan? Zult u concrete actie ondernemen om de instroom bij schade-experts in de land- en tuinbouw te vergroten en erover te waken dat ze inzetbaar zijn in alle subsectoren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Coenegrachts, het gebeurt zelden, maar deze vraag heeft ons wel een beetje verrast, omdat wij die signalen die u schetst, niet hebben ontvangen. Ook VDAB geeft geen enkel signaal dat er grote tekorten zouden zijn. Het beroep is ook niet ingedeeld als knelpuntberoep op de lijst van 2020, en de problematiek vertaalt zich ook niet in vacatures.

Naar aanleiding van uw vraag hebben wij ook een bevraging gedaan. Het is een kleine moeite voor ons om dit op de lijst van de knelpuntvacatures te zetten, maar dan moet het natuurlijk wel vaststaan dat er een tekort is.

Wat de Nederlanders betreft: verzekeraars zijn vrij om experts te rekruteren of in te huren. Dat kunnen ook inwoners van andere lidstaten zijn. Een aantal van de teeltverzekeringen die sinds dit jaar op onze Belgische markt worden aangeboden, zijn ontwikkeld door Nederlands landbouwcoöperaties. In dat geval kan het dus gebeuren dat ze Nederlandse experts aanstellen om schadedossiers van buitenlandse klanten te beoordelen. Omgekeerd gebeurt dat ook in de verzekeringswereld: Belgische verzekeraars die een Belgische expert aanstellen voor schadegevallen die zich voordoen in het buitenland.

Collega, wij zijn een bevraging gestart, maar ik kan uw vraag dus nog niet echt bevestigen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat de signalen die mij werden gegeven, correct zijn. Ik heb dat ook nagevraagd bij de Boerenbond en zij gaven toch ook aan dat er inderdaad een verminderd aantal schade-experts zou zijn. Laten we dus hopen dat de bal hiermee aan het rollen is en dat we inderdaad kunnen kijken naar mogelijke oplossingen.

We blijven het opvolgen. Ik ben alvast blij met uw suggestie om VDAB daar ook bij te betrekken. Zij kunnen een belangrijke speler zijn, niet alleen voor de knelpuntvacature, maar ze kunnen eventueel ook voorzien in opleidingen om mensen daartoe om te scholen. Dat lijkt mij ook belangrijk. Ik neem aan dat we hier later nog op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik wil hier even kort op ingaan, want ik hoor dat het eigenlijk nog moet worden uitgezocht. In ieder geval is het heel belangrijk dat er voldoende experts zijn en dat ze ook allround zijn.

Het is voor iedereen belangrijk dat de dossiers snel kunnen worden afgehandeld, zeker voor jonge landbouwers en voor starters, die anders in financieel moeilijk vaarwater kunnen komen.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om een rapport van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) aan te halen. Het betreft een heel recent

rapport, van eind juni 2020. Ik wil er graag de aandacht op vestigen, omdat zij heel wat aanbevelingen doen in het kader van het Rampenplan. Er zijn – en dat zal u zeker gunstig stemmen – heel wat budgetneutrale of budgetvriendelijke aanbevelingen, onder andere om nog verder administratief te vereenvoudigen. Misschien kunt u dat meenemen in het beleid?

Bart Dochy (CD&V): Vanuit mijn ervaring in de praktijk kan ik bevestigen dat het aantal schade-experts gedaald is, omdat mensen deze activiteit voornamelijk in bijberoep opnamen en het zijn nogal vaak mensen die gepensioneerd waren of zijn en die dergelijke expertises in bijberoep uitvoerden.

Er is ook een organisatie, de Vereniging voor Agro-Experten vzw, die mensen inlicht en betreft om die expertise onder elkaar te blijven delen.

Ik heb gezien dat in het besluit dat de Vlaamse Regering op 5 juli heeft genomen met betrekking tot het Rampenfonds – slechts een aspect van de nodige expertenvaststellingen – ook de schattingscommissie opnieuw een belangrijke rol krijgt en dat die rol daarin wordt bevestigd. Naast de expertise uitgevoerd door de experts in opdracht van de verzekeringen, krijgt ook de schattingscommissie als dusdanig opnieuw een opdracht.

Minister, voor een deel valt het uiteraard onder de bevoegdheid van minister-president Jambon, maar beschouwt u het als uw rol om de gemeenten nogmaals duidelijk te maken wat de rol van de schattingscommissie is? Want ik heb een aantal contacten gehad in West-Vlaanderen, via Inagro, via een webinar, en daar heb ik gehoord dat er toch nog heel wat onduidelijkheid en verwarring bestaat met betrekking tot de rol van de schattingscommissie in het kader van het vaststellen van schade.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank jullie voor de aanvullende vragen.

Mijnheer Coenegrachts, het is een beetje vreemd. We hebben een bevraging gedaan bij de verzekeraars en ook een bij de landbouworganisaties. Zij gaven eigenlijk aan dat er geen tekort is. Dat staat wat haaks op de vragen die u hebt gesteld. Maar ik breng het een beetje in verbinding met de opmerkingen die de voorzitter maakt: het zijn inderdaad vaak mensen die expertises in bijberoep doen en het is van belang dat de deskundigheid verzekerd blijft. We moeten die zeker niet laten verloren gaan, want die mensen hebben een belangrijke rol. Ik blijf het dus zeker opvolgen.

Mevrouw Grosemans, het rapport van de SALV over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering (BVR) rond de modaliteiten van het nieuwe Rampenfonds is mij uiteraard bekend. De aanbevelingen van de SALV worden meegenomen bij de effectieve goedkeuring, maar dat betreft een besluit van de minister-president dat nog moet worden genomen.

Voorzitter, de gemeentelijke schattingscommissies hebben in het verleden goed werk geleverd, dus het is een beetje logisch dat ze in het nieuwe Rampenfonds ook hun rol blijven opnemen. Dan is er uw opmerking over de leden van de gemeentelijke schattingscommissies. Die leden zijn vaak geen beroepsmatige experts, maar het zijn gepensioneerde landbouwers die dat in hun vrije tijd doen en onbezoldigd lid zijn van die commissie. Dat is een aandachtspunt, want we moeten ervoor zorgen dat we ook daar heel goed de expertise blijven bewaren.

Ik wil zeker het initiatief nemen om een incentive te geven aan de lokale besturen. Ik zal dat opnemen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg)

om ervoor te zorgen dat ze daarover helder kunnen communiceren als daar toch zo veel vragen over zijn.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik zal u laten weten met wie ik contact had bij de Boerenbond zodat we dat kunnen uitklaren. We moeten inderdaad geen problemen oplossen die zich niet stellen, maar de signalen zijn gemixt. Om het helder te krijgen, zal ik u dit overmaken en dan komen we daar later nog op terug.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbreiding van de intensieve veeteelt – 2613 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): We produceren in Vlaanderen veel vlees. Tijdens de coronaperiode is gebleken dat dat tot bepaalde afzetproblemen kan leiden. We hebben daarnaast een toenemend milieuprobleem met onder andere de ammoniakconcentratie. De grote concentratie van runderen, pluimvee en varkens zorgt voor heel wat druk op het milieu, onder andere door de uitstoot van ammoniak. De totale uitstoot van ammoniak bleef stabiel sinds 2008. Grote pluimveehouderijen zorgen ook voor veel overlast in de omliggende regio's aangezien ze geconcentreerd zijn in een aantal gemeenten. Toch stellen we vast dat er nog veel aanvragen binnenkomen om veehouderijen of pluimveehouderijen uit te breiden of op te starten.

Ik wilde graag weten hoe u daar na de coronacrisis tegenover staat, omdat we gemerkt hebben dat dat een van de eerste sectoren was met een overaanbod. Dat geldt zeker voor de pluimveesector. In welke mate is dat geen structureel overaanbod, die met COVID-19 niets te maken heeft? Wat is uw visie daarop?

Er is een sterke impact van pluimveebedrijven op de omgeving en het milieu. Hoe denkt u deze te kunnen reduceren? Valt dit te rijmen met de verdere plannen in het kader van de Green Deal van de Europese Unie?

Specifiek bleef de uitstoot van ammoniak de laatste jaren stabiel. Welke acties en beleidsmaatregelen voorziet u om deze verder te doen dalen als er geen afbouw van de productie komt?

Er gaan stemmen op om bij nieuwe aanvragen van deze bedrijven ook rekening te houden met de gezondheidscriteria voor de omwonenden. Zo kijkt men bij ons in het noorden van Limburg naar Nederland, waar daarmee wel rekening wordt gehouden. Het is dan enigszins verbazend dat men dat bij ons niet doet. Voorziet u maatregelen of aanpassingen in de voorwaarden zodat er naast het milieu ook rekening zal worden gehouden met de gezondheidscriteria?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vandenhove, de coronacrisis was en is nog steeds een uitzonderlijke crisis die alle facetten van onze economie en onze handel zwaar heeft getroffen, niet alleen de landbouwsector.

Het tijdelijk overaanbod aan pluimveevlees tijdens de coronacrisis werd veroorzaakt door de verplichte sluiting van kippenkramen op markten, horeca en grootkeukens in het kader van de COVID-19-maatregelen, zowel in ons land als bij onze buurlanden. Daardoor viel de vraag naar pluimveevlees ineens sterk terug. De gestegen verkoop in de retail door het stijgende thuisverbruik kon deze gereduceerde vraag niet volledig opvangen. Het pluimveevlees dat de slachthuizen hierdoor niet verkocht kregen, werd opgeslagen in diepvriezers. Door het tijdelijke overaanbod daalden de pluimveeprijzen eerst om zich nadien geleidelijk terug te herstellen. Deze stijgende trend is het gevolg van een stijgende vraag door de versoepeling van de maatregelen waardoor markten opnieuw openden en de horeca en de verwerkende industrie opnieuw konden opstarten.

Het is duidelijk dat deze acute marktverstoring te maken had met de verstoorde afzetketen en dus niet met een structureel onevenwicht tussen vraag en aanbod. De coronacrisis buiten beschouwing gelaten, is er wereldwijd een algemene trend naar een hogere pluimveevleesconsumptie. In de vooruitzichten voor 2030 van de Europese Commissie wordt dit ook bevestigd.

We mogen dus niet de fout maken door te stellen dat onze pluimveehouders ondoordacht investeren of produceren. Het omgekeerde is het geval: zij produceren wat de markt hen vraagt om te produceren en wat effectief gekocht wordt in verkooppunten. Ik ken geen sectoren die meer produceren als men weet dat die productie nadien niet verkocht zal kunnen worden. Dat is in onze pluimveesector ook zo.

De stijgende trend in de productie van pluimveevlees volgt dus de stijgende vraag. We weten allemaal dat de Europese Unie mondiale koploper is op vlak van wettelijke productierandvoorwaarden en dat onze Belgische landbouw heel eco-efficiënt produceert. Zolang er vraag is naar pluimveevlees bij de consument, kan het beter hier geproduceerd worden binnen het strikte milieukader dat bij ons van toepassing is.

Alle menselijke activiteiten hebben een impact op de omgeving en het milieu. We wonen ergens op een stuk bodem, we verwarmen ons huis, we verplaatsen ons en we eten en drinken om rechtop te kunnen blijven. Daarom richt het omgevingsbeleid van minister Demir zich op het beheersen en het beperken van de impact van die menselijke activiteiten tot een aanvaardbaar niveau. Dat gebeurt via verordenende regelgeving en via een vergunningenbeleid.

Ik heb er wat moeite mee dat u pluimveehouders die aan de regels voldoen en rechtmatig vergund werden door de overheid met de vinger wijst en wegzet als sterke vervuilers. Stel u eens in de plaats van die landbouwersgezinnen: zij doen wat de consumenten hen vragen om te doen, namelijk voorzien in eieren of vlees, en houden zich aan de regels, maar toch oogsten zij kritiek.

Ik wil benadrukken dat pluimveevlees een relatief kleine ecologische voetafdruk heeft. Kippen zijn namelijk in staat om voeder op een efficiënte manier om te zetten in dierlijke eiwitten, ze hebben dus een lage voederconversie, dankzij hun genetisch potentieel dat de laatste decennia enorm is verbeterd en dankzij een goede afstemming van het management zoals voeder, verzorging enzovoort, op dit genetisch potentieel. Daarnaast worden in de pluimveehouderij ook veel nevenstromen van de voedingsindustrie gebruikt als voeding voor de kippen en wordt pluimveemest grotendeels verwerkt en gevaloriseerd en bijvoorbeeld gebruikt om energie te produceren.

De Green Deal formuleert inderdaad ambitieuze doelstellingen op het vlak van klimaat. Via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) kunnen we de landbouwsector in zijn geheel stimuleren om verder de emissies te verlagen. Het spreekt voor zich dat we in het GLB de keuze zullen maken om te sturen naar een

toekomstgericht duurzaam en circulair landbouw- en voedselsysteem. We hebben daar al een uitgebreide gedachtewisseling over gehad.

Wat betreft uw vragen over de emissiecijfers, de Vlaamse luchtkwaliteit en het omgevingsvergunningenbeleid, verwijs ik naar de uitgebreide besprekingen die daarover gehouden werden in de commissie Omgeving.

Voorbeelden van maatregelen die tot ammoniakemissiereductie leiden, zijn het emissiearm aanwenden van de mest op het veld en emissiearme stalsystemen voor pluimvee en varkens, waarvoor we onder meer VLIF-steun (Vlaams Landbouw-investeringsfonds) toekennen.

De volksgezondheidsaspecten van de voedselproductie zijn bij ons een federale bevoegdheid. Expertise op dat vlak is aanwezig bij het federale instituut Sciensano, dat enkele jaren geleden ontstond door de fusie van het Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie (CODA) en het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV). Uiteraard volgen wij de werkzaamheden en conclusies van Sciensano nauw op.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Ik begrijp uit uw antwoord dat er geen structureel probleem is maar dat dit een specifiek gevolg is van corona. Ik neem daar akte van. Ik deel die visie niet volledig, maar dat is op dit punt volgens mij niet essentieel.

Voor alle duidelijkheid: ik heb het zeker en vast niet alleen over de pluimveesector maar ook over de rundvee- en varkenssector. Ik zet hen zeker niet weg als mensen die zich niet aan de voorwaarden gehouden hebben. Ik stel wel vast dat, telkens er vragen in deze richting gesteld worden, er vrij algemeen op geantwoord wordt en dat eigenlijk het probleem, dat er hoe dan ook is, een stukje onder de mat geveegd wordt. Ik heb helemaal niets tegen landbouw, ik woon zelf in een landbouwstreek. Maar de zaak telkens algemeen afdoen alsof er geen probleem is, vind ik eerlijk gezegd wat kort door de bocht. Als er vragen gesteld worden over specifieke zaken, vind ik niet dat daar altijd maar met hetzelfde algemene antwoord met een grote bocht omheen gefietst mag worden.

Wat de ammoniakaangelegenheid betreft, klopt het wat u zegt. Daarover werden een aantal zeer terechte vragen gesteld in de commissie Omgeving. Iedereen doet natuurlijk wat hij moet doen, maar ik stel wel vast dat uw collega van Omgeving daar vaak veel concreter op antwoordt dan uzelf en daar minder omheen fietst.

Wat ik echt ontgoochelend vind: u weet even goed als ik dat er evoluties zijn om gezondheidsaspecten mee te nemen in vergunningsvoorwaarden. Dat afdoen als een federale aangelegenheid, is een beetje te simpel. Geen probleem dat we daarover van mening verschillen, maar ik ben toch wel ontgoocheld over dit vrij algemeen antwoord op een vrij specifieke vraag.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mijnheer Vandenhove, dat minister Demir wat concreter antwoordt, lijkt me natuurlijk logisch. Daar gaat het namelijk over vergunningen en de problematiek die u hier schetst, is eigenlijk een algemene problematiek zonder specifieke casussen. De minister heeft mijns inziens gelijk dat dit een speciale periode is waarin alle economische sectoren getroffen worden, niet specifiek de pluimveesector of de veeteeltsector. Ik begrijp uw standpunt wel en heb er alle respect voor. Maar u zult ook begrijpen dat ik daarover een ander standpunt heb. Ik ben uiteraard bereid om het debat aan te gaan. Ik zit al een tijdje in de commissie Landbouw van het Vlaams Parlement. U zult het met mij

eens zijn dat de regelgeving in Vlaanderen een van de strengste is, zowel voor de kippensector als de veeteeltsector en dat bedrijfsleiders, landbouwers en veehouders de afgelopen jaren enorme inspanningen gedaan hebben om aan die altijd maar verstrengde regelgeving te voldoen. Er zijn heel wat andere Europese landen, die ik niet bij naam hoeft te noemen, waar de regelgeving quasi onbestaande is. U zegt dat we wat moeten opletten met het toekennen van vergunningen, zeker voor die megastallen in de veeteelt. Dat moet allemaal bekeken worden en dat is allemaal onderhevig aan regelgeving. U mag niet vergeten dat, wanneer wij een halt toeroepen aan de uitbreiding van de veeteelt- of kippensector of deze willen verminderen, andere landen die markt onmiddellijk zullen innemen. Zoals de minister zegt, is het een spel van vraag en aanbod. Het is een keuze die we moeten maken. Ik ben absoluut bereid om het debat daarover te voeren, maar ik denk dat dit moeilijk zal lukken binnen het kader van een vraag om uitleg. Ik ga echter in op uw aanbod om in de commissie eens het algemene debat te voeren, zonder daarbij te schieten op alles wat beweegt.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik wil de minister bijtreden. We kennen het debat over de intensieve veehouderij, dat jammer genoeg vaak een gepolariseerd debat is. Ik vind het een beetje geniepig, mijnheer Vandenhove, dat u de coronacrisis gebruikt om dat debat weer aan te zwengelen. We weten dat de pluimveesector een overaanbod heeft gehad. De minister heeft verwezen naar de oorzaken. Dat is perfect logisch te verklaren. De situatie is zich op dit moment weer aan het normaliseren. Dat overaanbod ten gevolge van corona gebruiken om het grotere debat over de plaats en de positie van de intensieve dierhouderij in Vlaanderen te gaan voeren, is een beetje kort door de bocht. U gebruikte die uitdrukking zelf ook, maar ik denk dat het ook van u een beetje kort door de bocht is.

Zoals de heer Sintobin zei, denk ik dat we in Vlaanderen op dat vlak al heel wat stappen hebben gezet en dat we ons echt niet hoeven te schamen. Het feit dat de intensieve dierhouderij nog vaak in het vizier wordt gebracht van leefmilieuorganisaties en dergelijke, daar mogen we toch ook vragen bij stellen. Ik sluit me aan bij collega Sintobin. We moeten dat debat zeker blijven voeren en moeten waakzaam zijn, maar ik vind het echt een beetje kort door de bocht om de coronacrisis te gebruiken om de sector opnieuw in een fout daglicht te zetten.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ik wil me aansluiten bij de vraagsteller. Ik vind het ook een beetje spijtig dat als het gaat over veeteelt in het algemeen, we dat soms terugbrengen tot – zo begrijp ik het toch van de minister – een aanval op de individuele landbouwer. Maar dat is niet het punt. Ik ben het er helemaal mee eens dat onze landbouwers en onze veeteeltsectoren op het vlak van eco-efficiëntie heel hoog scoren. Daar gaat het eigenlijk ook niet om. Het gaat erom dat er in zijn algemeenheid, door de omvang ervan op een zeer beperkte ruimte, toch problemen blijven.

We moeten het debat niet voeren op basis van een individueel bedrijf, want ik denk dat we heel goede records kunnen voorleggen. Daar ben ik het mee eens. Maar dat neemt natuurlijk niet weg dat in totaliteit, ondanks de inspanningen die gebeuren en ondanks de innovatie die constant plaatsvindt, er toch nog problemen kunnen blijven. Collega Vandenhove heeft terecht gewezen op bijvoorbeeld de ammoniakproblematiek. Ik kan nog een ander voorbeeld geven, dat misschien niet alleen geldt voor de veeteelt: de landbouw is een grote waterverbruiker. En wat wij hebben aan water, is beperkt. We moeten het meer op die schaal bekijken en ons afvragen of we daar niet bepaalde grenzen overschrijden en of we in staat zijn om binnen die grenzen te blijven. Dat is een terechte

bezorgdheid. We moeten openstaan voor een gesprek daarover. Dat is niet het culpabiliseren van de individuele landbouwer, integendeel. Die doet enorm zijn best. Er zijn enorm veel inspanningen geleverd en er zijn ook veel resultaten geboekt. Maar het feit blijft dat men een bepaalde druk op het leefmilieu moeilijk nog verder naar beneden krijgt en dat we daar nog altijd in de problemen zitten, omdat we nu eenmaal niet in overeenstemming zijn met Europese regelgeving die ons wordt opgelegd. Dat is een terechte bezorgdheid, waar we het debat verder over moeten voeren.

Bart Dochy (CD&V): Ik ben blij met de nuance die u aanbrengt, mijnheer Steenwegen, die bijdraagt tot het objectiveren van de problematiek en het gelijkstellen van landbouw met andere sectoren in dezen. De emotionaliteit die errond hangt, leidt soms tot polarisering. Ik ben blij dat hier niet wordt ingegaan op dergelijke polarisaties.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ja, collega's, vergeef mij als ik wat geïrriteerd overkwam. Dat was niet mijn bedoeling, en ik ben ook niet echt geïrriteerd. Maar waar ik mij een beetje zorgen over maak, is dat er voor alle sectoren regels gelden, ook voor de economische sectoren. En het vergunningenbeleid is er niet alleen voor de landbouw maar voor iedereen.

Ik vind het weinig zinvol om altijd weer landbouw te gaan isoleren, alsof landbouw de schuld is van alles. Ik ben misschien te prikkelbaar wat dat betreft. Mijnheer Vandenhove, sorry als dat zo overkomt. U hebt ook nuance gebracht in uw wederwoord. De heer Steenwegen heeft dat trouwens ook gedaan.

We mogen inderdaad de ogen niet sluiten voor de zorgen en de problemen die er globaal zijn. Daar ben ik het absoluut mee eens. Maar als mensen produceren en ze doen dat strikt volgens vergunningsvoorwaarden zonder dat hen iets ten laste kan worden gelegd, dan vind ik dat ook iets positiefs. Het kader evolueert, dat is iets wat uiteraard blijft gebeuren. En als er zorgen zijn moeten we die samen gaan aanpakken.

Dat ik over bepaalde issues die niet mijn bevoegdheid zijn minder in detail antwoord vind ik de logica zelve. Ik zou het ook niet echt appreciëren mocht collega Demir zich te sterk inmengen als het over allerhande landbouwvragen gaat. We moeten elkaar daarin respecteren en de debatten moeten worden gevoerd daar waar dat nodig is. Ik probeer wel zeer goed met minister Demir te overleggen om tot gezamenlijke en gedragen standpunten te komen.

Het laatste wat ik wil is problemen wegzetten. Collega Vandenhove, wat de acties naar het federale niveau betreft heeft mijn administratie heel regelmatig contact met de federale diensten. Ik zal absoluut vragen om hier aandacht aan te schenken, maar we moeten uiteraard de discussies voeren op basis van feiten, en dan samen met de sector op zoek gaan naar oplossingen.

Mijnheer Sintobin, we zijn het soms oneens, maar op dat vlak zijn we het vaker wel eens met elkaar. De voorwaarden voor vergunningen zijn niet min, en dat is ook nodig. In het dichtbevolkte Vlaanderen met heel veel ruimtegebruikers moeten we streng zijn als we vergunningen geven. Maar u haalt terecht aan dat een actievere regulatie van de veestapel niets zal wijzigen aan de totale productie op de interne markt.

Ik vind het verschrikkelijk als ik zie dat wij regels opleggen en dat de productie zich dan gewoon verplaatst naar een land waar er minder strenge regels zijn. En dan worden de producten terug ingevoerd, waardoor de voetafdruk nog groter wordt om hier dan weer te worden geconsumeerd. Dat vind ik dus ook niet oké.

Het vergunningenbeleid is trouwens gestoeld op Europese principes om een gelijk speelveld te hebben tussen ondernemers op de interne markt. Wij doen het zeker niet slechter dan elders, en dat wil ik toch wel benadrukken.

Mijnheer Ongena, ik volg uw tussenkomsten. We zitten op dezelfde lijn, denk ik.

Collega Steenwegen, wat betreft uw zorg rond waterbeschikbaarheid: die problematiek van water en droogte is inderdaad een algemeen probleem. U hebt het ook aangehaald: het gaat verder dan de landbouwsector alleen. Er is een globale aanpak nodig, en samen met minister Demir werk ik daaraan. Ik kan u niet tegenspreken dat er een globale zorg is, maar u zult het met mij eens zijn dat deze problematiek de landbouwsector ook overstijgt. We moeten dat globaal bekijken. Het is een uitdaging, en het zal specifiek voor landbouw ook een uitdaging zijn om klimaatadaptieve maatregelen op bedrijfsniveau echt in het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) te voorzien. Er moeten ook steunmechanismen zijn om dat te kunnen laten opnemen door onze boeren. Maar daar wordt verder werk van gemaakt. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Ik richt mij misschien toch even tot collega Ongena. U kent mij nog niet zo lang, maar u zou toch moeten weten dat ik in de politiek niets in het geniep doe.

Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik ben het in het algemeen uiteraard eens met de bemerkingen. Ten eerste is het inderdaad heel goed dat mensen zich aan de vergunningen houden. Dat is een andere discussie. Het gaat mij trouwens niet over een specifieke vergunning. We kunnen van mening verschillen over of dat al dan niet strenger moet.

Waar ik het ten tweede niet mee eens ben is het steeds terugkerende argument dat andere landen in Europa zich niet aan de regels houden. Met alle respect, maar wij zitten hier in het Vlaams Parlement. Dat is ook een van de grote problemen van dit beperkte landje: je kunt altijd verwijzen naar andere niveaus. Ik vind dat geen sluitend argument. Als er elementen rond gezondheid of leefmilieu zijn die niet goed zitten in Vlaanderen, dan denk ik dat we daar op Vlaams niveau een oplossing voor moeten proberen te vinden. Het feit dat sommige andere Europese landen zich niet aan die regels houden moet op een ander, Europees niveau bevochten worden.

Ik dank u in elk geval voor het goede debat naar aanleiding van mijn vraag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het voortbestaan van het Landelijk infopunt voor vrouwen – 2649 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het doet mij plezier te horen dat wij het soms ook eens zijn. Misschien kunnen we het ook eens zijn over deze vraag.

Als ik goed ben ingelicht, werd het Landelijk infopunt voor vrouwen (Liv) in 2016 opgericht door toenmalig minister Schauvliege. Alle vrouwen die werkzaam zijn in

de land- en tuinbouw in Vlaanderen kunnen er een beroep op doen, ongeacht hun politieke kleur of banden met een organisatie. Dit betreft dus ongeveer 20.000 vrouwen. Het Landelijk infopunt voor vrouwen ontvangt, naar men mij meedeelde, een jaarlijkse toelage van 100.000 euro. Het budget kwam tot nu toe van Plattelandsontwikkeling via de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), een bevoegdheid van minister Demir.

Het budget moet vermoedelijk tegen 1 juli 2020 – door de hoorzittingen werd mijn vraag wat later geagendeerd, ik zal in uw antwoord wel vernemen hoe het zit met die datum – opnieuw worden goedgekeurd. Het Liv wordt bemand door een juriste-economete met ervaring in de land- en tuinbouwsector en is beschikbaar voor vormingswerk voor vrouwen. Liv is bereikbaar per telefoon, per mail of via afspraak.

De meeste vragen die bij het Liv toekomen, gaan over loopbaanplanning, sociaal statuut, wetgeving, erfrecht, kortom, over de plaats van de vrouw op een boerderij. Vrouwen in de landbouw zijn kameleons die zich aanpassen aan de noden van het gezin, het bedrijf en de sociale omgeving en daarom soms in moeilijkheden komen bij een relatiebreuk, een overlijden of bij ziekte van henzelf of familieleden. Vaak kunnen zij niet terecht bij de gebruikelijke erfbetreders op het bedrijf, omdat zij vaak enkel het belang van het bedrijf voor ogen hebben of commerciële bedoelingen hebben. Het Landelijk infopunt voor vrouwen is dus in feite een eerste-lijnsadviescentrum en een doorverwijspunt naar de juiste expert.

Minister, behoorde dit project inderdaad eerder tot de bevoegdheden van minister Demir? Klopt het dat dit project werd of wordt overgeheveld naar het beleidsdomein Landbouw?

Mijn fundamentele vraag is: wordt dit project, dit kenniscentrum voortgezet? Welk budget staat daartegenover? En vanwaar komt dat budget?

En indien het project wordt voortgezet, blijft dit dan doorgaan onder dezelfde voorwaarden van beschikbaarheid voor álle vrouwen in de landbouw? Zal dit ook zo worden gecommuniceerd naar de buitenwereld?

Ten slotte heb ik een praktische vierde vraag: blijft hetzelfde telefoonnummer van Liv bestaan, met dezelfde bereikbaarheid en dezelfde naam?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik vind uw vraag heel relevant. Ik was een paar weken geleden met mijn collega, de heer Nachtergaele, op pad in de Oost-Vlaamse Ardennen en daarover werden toen ook al een paar vragen gesteld.

Het Landelijke infopunt voor vrouwen (Liv) werd tot nu toe gefinancierd vanuit de bevoegdheid Plattelandsbeleid, wat in de huidige Vlaamse Regering onder de bevoegdheden van mijn collega minister Demir valt. Het project is als dusdanig niet overgeheveld naar het beleidsdomein Landbouw. Het is onduidelijk of minister Demir de financiering van het Liv zal verderzetten. Als minister van Landbouw begrijp ik uw vraag wel, maar dit infopunt valt dus onder de bevoegdheid Omgeving, dat is historisch zo gegroeid. Vroeger zaten alle bevoegdheden hierover natuurlijk wel in één hand.

Ik hecht veel belang aan zowel het ondernemerschap als aan de aspecten rond welzijn en welbevinden in de landbouwsector. We bekijken met verschillende organisaties, waaronder het Liv, hoe zij hieraan een bijdrage kunnen leveren. Voor 2020 zijn vanuit mijn bevoegdheid dus nog geen inhoudelijke noch financiële engagementen naar het Liv toe genomen, maar ik bekijk wat nodig is. Er moet

eerst gezien worden tot hoe lang de huidige financiering van minister Demir loopt en wat de noden in de toekomst zullen zijn.

U begrijpt dat ik niet onmiddellijk kan ingaan op alle initiatieven die financiële ondersteuning vragen wanneer een andere minister die stopzet. Er waren ook besparingen in 2020. Ook de coronacrisis vergt extra budgettaire inspanningen, maar ik wil nog eens benadrukken dat ik dit een waardevolle organisatie vind die waardevolle initiatieven neemt.

Er zijn dus nog geen concrete afspraken over het verdere traject gemaakt. Het lijkt me in ieder geval logisch dat het doelpubliek niet wijzigt en alle vrouwen gebruik moeten kunnen maken van de dienstverlening van het Liv. Communicatie naar de buitenwereld is een taak van het Liv zelf. Ik vind ook niet dat het aan mij als minister is om te bepalen welk telefoonnummer en naam het Liv al dan niet moet hanteren. Dat geldt ook voor hun bereikbaarheid, wat tot hun interne organisatie behoort. Het lijkt me persoonlijk wel evident dat de continuïteit inzake bereikbaarheid het best zoveel mogelijk behouden blijft zodat het doelpubliek hiervan geen hinder ondervindt.

Ik zal mij zeker actief inspannen om een oplossing te zoeken.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw antwoord en voor uw waardering voor dit project. Dat dit niet tot uw bevoegdheid behoort, vind ik een anomalie. Ik denk dat we een inspanning moeten leveren om die bevoegdheid over te hevelen naar het beleidsdomein Landbouw, net zoals een aantal andere zaken, voorzitter. We hebben tijdens de vorige legislatuur heel wat discussies gehoord over wat er nu wel en niet onder het beleidsdomein Landbouw moet vallen, zoals Dierenwelzijn. Met waardering en respect voor het project komen we echter niet veel verder.

Het gaat om een jaarlijkse subsidie van 100.000 euro die, als ik goed ben ingelicht, op 1 juli 2020 ten einde zal lopen. Dat betekent dat het infopunt vanaf nu zonder financiering zit en men op vrijwillige basis moet verdergaan. Als ik hoor dat u nog niet echt weet of de financiering nog zal verdergezet worden, kom ik niet veel verder met dit antwoord. De coronacrisis wordt soms te pas en te onpas gebruikt om te zeggen dat men met besparingen zit. Ofwel gaan we verder met de financiering van dit infopunt, ofwel zeggen we tegen de mensen dat we daarmee stoppen en dan is het aan henzelf om het bijvoorbeeld via vrijwilligers verder te zetten.

Ik heb buiten uw waardering voor dit project eigenlijk geen concreet antwoord op mijn vraag gekregen. Ik weet hoe het gaat in de politiek: u zegt dat u in overleg zult gaan met minister Demir, maar dat betekent dat we pas over een paar maanden antwoord zullen krijgen. Ik heb de mensen die mij gecontacteerd hebben beloofd om hen een antwoord te bezorgen. Ik had op een positief antwoord gehoopt, maar dat is helaas niet het geval. Ik hoop dus dat u zo vlug mogelijk het gesprek met minister Demir kunt voeren en dat u zo vlug mogelijk uitsluitsel kunt geven over het verderzetten van het project en de bijbehorende financiering.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Mijnheer Sintobin, ik deel uw bezorgdheid over het voortbestaan van het Liv, ik heb daar ook al een aantal schriftelijke vragen over gesteld, eerst aan minister Demir en daarna aan minister Crevits.

Minister, ik ben blij dat u het nut inziet van het Liv en dat u bevestigt dat het op een relatief onafhankelijke manier verder zou moeten kunnen werken, want dat is

de bezorgdheid van een aantal mensen die gebruik maken van de diensten van het Liv. Ongeacht wie voorziet in de middelen, is het vooral belangrijk dat de dienstverlening kan blijven bestaan en ik hoop dan ook dat u samen met minister Demir die extra middelen kunt vinden om de dienstverlening te handhaven.

Bart Dochy (CD&V): Ik sluit me aan bij de bezorgdheid dat het jammer zou zijn dat de toelage aan deze toch wel waardevolle initiatieven tussen kant en wal zou vallen in een discussie over bevoegdheden, al dan niet platteland versus landbouw. Dit is een zorg die door iedereen hier wordt gedeeld.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Sintobin, ik dacht eigenlijk dat u zeer blij zou zijn, niet dat het mijn levensdoel is u blij te maken maar ik vond mijn antwoord wel helder. Ik zal het nog eens proberen samen te vatten.

Vooreerst: ik vind het Liv heel belangrijk en de dienstverlening moet gecontinueerd worden. We zullen dat sowieso oplossen, u mag daar geruststelling over geven. Collega Nachtegaele heeft mij daar persoonlijk over aangesproken toen we een aantal weken geleden aangesproken zijn door het Liv. Maar waar ik moeite mee heb, collega's, is dat als de financiering bij iemand wordt stopgezet, zomaar van een andere minister wordt verwacht dat die dat overneemt. We moeten daar fatsoenlijk over praten, minister Demir heeft me nog niet bevestigd dat dit sowieso wegvalt. Ik zal dit nu eerst met haar doorspreken om te kijken hoe of wat, maar sowieso zullen we het oplossen. Ik wil dat de dienstverlening wordt gecontinueerd en dat het doelpubliek breed blijft, ongeacht of men al dan niet lid is van een organisatie. Maar wanneer Landbouw financiert, moeten we zeker zijn dat het afgestemd is op onze eigen beleidsaccenten. Ik wil dit doen maar dit kan voor mij geen precedent zijn wanneer dit voor een andere minister geen prioriteit meer is. Dit past niet zo goed bij Omgeving maar wanneer het naar mij wordt overgeheveld zonder middelen, moet ik er wel geld voor zoeken.

Ik heb inhoudelijk wel begrip voor de bezorgdheden die er zijn en ik begrijp ook wel waarom dat logischerwijze bij Landbouw zou kunnen terechtkomen maar we moeten het ook kunnen inpassen. We zullen een oplossing zoeken maar voor mij mag dit geen precedent zijn. Dat zult u vanuit mijn positie ook wel begrijpen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik heb niet gezegd dat uw antwoord niet helder was, integendeel, ik heb gezegd dat ik een positief antwoord heb gekregen inzake waardering en dergelijke. Ik wil de mensen van het infopunt ook niet ontgoochelen, zij wachten op duidelijkheid. Zoals de voorzitter zegt, zou het spijtig zijn dat we in een discussie belanden over tot wiens bevoegdheid dit behoort en dat er een aantal maanden of jaren passeren zonder financiering toe te kennen. Ik weet ook wel dat u niet plots zomaar 100.000 euro uit uw hoed kunt toveren.

Ik vind het wel een beetje vreemd – dat moet ik eigenlijk aan minister Demir zeggen – dat op het moment dat de financiering afloopt, wij vragen moeten stellen op vraag van het infopunt en dat daar vanuit de politiek, vanuit de bevoegdheid van minister Demir niet tijdig op ingegaan wordt. Het is spijtig dat dit moet gebeuren zonder dat wij dit eigenlijk weten, en dat wij moeten worden aangespoord door het infopunt zelf om politieke vragen te stellen en daarmee naar u te komen terwijl dat eigenlijk niet uw bevoegdheid is. Ik reken er echter op, dat hebt u toch zo aangekondigd, dat u samen met minister Demir zo snel mogelijk voor een oplossing zult zorgen. Ik hoop dat dit zo snel mogelijk gebeurt en dat de financiering eventueel met een compromis à la belge – elk de helft – wordt verzekerd.

De voorzitter: Het jaar is al halfweg. Wij rekenen inderdaad op een oplossing maar de minister is een duidelijk engagement aangegaan.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de steun aan de Vlaamse export van zuivelproducten – 2704 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, de export van landbouwproducten blijft voor Vlaanderen een belangrijke steunpilaar van het economisch beleid. Het handelsoverschot dat we binnen Vlaanderen creëren via de uitvoer van onze kwaliteitsvolle landbouwproducten vormt een belangrijk deel van het totale Vlaamse handelsoverschot. Door de coronacrisis heeft de totale export een zware deuk gekregen, waardoor we ook in Vlaanderen zware verliezen optekenen inzake de uitvoer van landbouwproducten.

Voor de Vlaamse zuivelproducenten is de export eveneens zeer belangrijk. In 2018 ging de uitvoer van zuivelproducten voorbij de 2 miljard euro en hadden we hierdoor een handelsoverschot van 273 miljoen euro. Van deze export ging maar liefst 83 procent naar landen binnen de Europese Unie, waardoor ons continent veruit de belangrijkste afzetmarkt is voor onze zuivelproducten.

Op 12 juni kwam de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) daarnaast met haar jaarverslag voor 2019. Daarin zien we voor het eerst sinds lang een handelsoverschot voor zuivel op federaal niveau. De BCZ ziet een toename van de export naar derde landen buiten de EU tot 21 procent, maar stelt ook vast dat 79 procent van de zuivelexport van ons land naar EU-landen gebeurt. Het stilvallen van de export tijdens de coronacrisis bedreigt uiteraard het belangrijke marktaandeel van onze zuivelsector binnen en buiten Europa. De crisis is daarnaast een belangrijke opportuniteit voor de Vlaamse zuivelsector om nog aan marktaandeel te winnen binnen en buiten Europa.

Minister, u kondigde vorige week aan dat u de export van Vlaamse landbouwproducten zou steunen wegens de zware impact van de coronacrisis op de cijfers. Het gaat hierbij om 300.000 euro extra budget voor het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) om enerzijds deel te nemen aan voedingsbeurzen en anderzijds om innovatie binnen de landbouwsector te steunen met een 'incubator agrovoeding'.

Bij de voorstelling van het jaarprogramma van VLAM voor 2020 werd het totaalbudget begroot op een goede 4 miljoen euro, waarvan een kleine 3 miljoen euro werd voorzien voor binnenlandse acties en de rest voor acties binnen en buiten de EU.

Minister, hoe evalueert u de huidige stand van zaken rond de Vlaamse zuivelexport en de cijfers van 2019?

Hoe zullen uw plannen voor de relance van de landbouwexport rekening houden met de zuivelexport? Hoe zal het belangrijke Europese marktaandeel en het groeiende aandeel voor export naar derde landen worden meegenomen in uw economisch relancebeleid voor de zuivelexport?

Heeft VLAM aanpassingen doorgevoerd aan haar jaarprogramma voor de promotie van Vlaamse zuivelproducten in binnen- en buitenland? Zo ja, op welke manier geeft deze promotie invulling aan de belangrijke bedreigingen en opportuniteiten van de zuivelexport binnen en buiten de EU?

Hoe zult u de Vlaamse zuivelexport de komende weken en maanden blijven monitoren? Hebt u nog plannen om de relance voor de landbouwexport te blijven ondersteunen de komende maanden, indien deze maatregelen onvoldoende blijken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, de Belgische export van zuivelproducten kende de voorbije jaren, zoals u aanhaalde, een zeer mooie gestage groei. Volgens de cijfers van de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie nam de totale export van zuivelproducten in tien jaar toe met 1 miljard euro of maar liefst 40 procent.

Als we de uitvoer van het jaar 2019 van zuivelproducten van dichterbij bekijken, dan was 79 procent van de zuiveluitvoer op de interne markt gericht en 21 procent op derde landen.

Wat is mijn evaluatie van de cijfers? Wij maken zelf deel uit van de Europese douane-unie, wat natuurlijk verschillende voordelen biedt. Het gaat over een markt met 500 miljoen consumenten die over het algemeen stabiel is. Dankzij de eurozone zijn we ook niet onderhevig aan wisselkoersfluctuaties, politieke instabiliteit of protectionistische maatregelen. De interne EU-markt is wel een mature markt, waarop de zuivelconsumptie vrij traag toeneemt. Wie op onze interne markt wil groeien, moet proberen marktaandeel te veroveren, omdat de markt zelf weinig groeit.

Buiten de EU, en vooral in de zich ontwikkelende landen, is de situatie een beetje anders, want het zuivelverbruik neemt daar sterk toe. De groeimarkten zijn daarentegen wel een stuk instabieler. Denk aan het Ruslandembargo van 2014. En ook logistiek kunnen er obstakels opduiken.

Handel ligt aan de basis van onze welvaartsstaat en het is goed dat onze ondernemingen de marktopportuniteiten benutten, maar dat moet natuurlijk wel doorzicht gebeuren. Het is nooit goed om alle eieren in dezelfde mand te leggen, maar daar zijn onze bedrijven zich heel goed van bewust.

VLAM doet op het vlak van de exportwerking heel wat inspanningen in het reguliere programma. In Europa zet VLAM in op de aanwezigheid op belangrijke vakbeurzen, zoals u uiteraard weet. Voor beurzen in derde landen gaat VLAM nog een stapje verder. Bedrijven die melk ophalen bij onze boeren, kunnen gratis intekenen op beursdeelnames. Op zich is dat een heel mooie stimulans voor bedrijven die exporteren.

Momenteel stoten we wel op het fenomeen dat beurzen nog geannuleerd of uitgesteld worden en dat er grote onzekerheid is over wat nog kan doorgaan en wat niet. Ook op het vlak van verplaatsingen is het nog niet evident. Maar VLAM stelt zich wel bijzonder flexibel op en stuurt zijn programma continu bij in functie van de actualiteit.

Op het vlak van budget voor zuivelacties zijn er geen aanpassingen aan het programma as such doorgevoerd. Wel is het binnen het programma een continu schuiven met de tijdslijn. De permanente dreiging van het al of niet opflakkeren van COVID-19 doet heel snel schakelen. De acties van het eerste semester zijn bijvoorbeeld doorgeschoven naar het tweede semester.

Wij volgen de export van de zuivelsector op en doen dat in goede samenwerking. U weet dat we samen met de minister-president een taskforce export hebben

opgericht. Landbouw en VLAM maken daar ook prominent deel van uit. Er is ook extra promotiebudget voorzien, voor de land- en tuinbouw in het algemeen. Veel problemen voor de zuivel zijn immers ook problemen voor andere sectoren. We zetten daar heel fors op in, omdat we beseffen dat onze Vlaamse land- en tuinbouw zeer exportgevoelig is. Het is van belang om, zodra er zuurstof ontstaat, zeer kort op de bal te spelen om geen markten te verliezen door wat er nu gebeurd is.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Bedankt, minister. Flexibiliteit en monitoring zijn inderdaad twee belangrijke begrippen in deze coronatijden. Ik heb nog een bijkomende vraag. U pompt 300.000 euro extra in VLAM. Daarvan wordt 200.000 euro gebruikt voor de zogenaamde incubator, die innovatieve ideeën moet steunen in het buitenland. Hebt u er zicht op of de zuivelexport daar ook bij betrokken is? Lopen daar ook innovatieve projecten die gesteund kunnen worden door die incubator?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Bedankt, mijnheer Nachtergaele, voor uw vraag over het jaarverslag van de zuivelexport. Ik heb dat ook gelezen, en wat daarin vooral opviel, was de positie van China. China is de top tien binnengekomen van exportlanden, met een heel sterke stijging van 27 naar 49 miljoen euro. Dat is mooi, maar als we dat vergelijken met Nederland en Frankrijk, is dat peanuts. Daar gaat het om bedragen van 900 en 789 miljoen euro, wat er toch op wijst dat daar misschien nog wat groeimarge zit om te exporteren. Daarom heb ik nog een kleine bijkomende vraag. Plant men initiatieven, of een onderzoek richting China, om te kijken welke zuivelproducten goed liggen in de Chinese markt? Ik weet natuurlijk niet in welke mate corona daar een invloed op zal hebben, maar los van corona is het wel interessant om eens te kijken naar die Chinese markt voor onze zuivelproducenten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, die vraag over het extra budget van VLAM komt eigenlijk bij een volgende vraag van de heer Vandenhove aan bod. Daarom heb ik daar iets beknopter op geantwoord, om het evenwicht wat te zoeken in de antwoorden. Anders had ik nu al alles gezegd. Maar ik heb al geknikt, dus u weet dat het antwoord uiteraard bevestigend is. De zuivelsector zal daar inderdaad bij betrokken worden.

Mijnheer Ongena, in China is er vooral interesse voor melkpoeder en room van bij ons. VLAM volgt die markt van heel nabij op, om ook op nieuwe prioriteiten te kunnen inspelen. Dat is voor ons een superinteressante en relevante markt.

De EU-melk is in het algemeen zeer gegeerd in China omdat men daar problemen heeft gehad met de voedselveiligheid bij lokale melk. Ze kijken dus naar Europa, en dat biedt opportuniteiten. Nederland en Frankrijk zijn op zich grotere zuivel-exporteurs dan wij maar de zuivelproductie is daar ook hoger. Maar we werken eraan, want ik ben het zeker met u eens dat dit een zeer mooie opportuniteit is.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Inderdaad, wij zijn netto-exporteur. We hebben kwaliteitsvolle producten. We hebben heel wat troeven, en u zei het al dat elke crisis een opportuniteit is. Ik sluit mij dus ook aan bij de collega. Laten we deze crisis aangrijpen om verder te proberen groeien. Laten we proberen om onze export, en niet alleen van zuivelproducten, uit te breiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de onrust bij zuivelcoöperatie Milcobel – 2705 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Op 16 juni raakte bekend dat de algemene vergadering van zuivelcoöperatie Milcobel de voorzitter en ondervoorzitter hadden weggestemd. De algemene vergadering koos ervoor om Betty Eeckhaut aan te duiden als voorzitter ad interim. Daarmee werd een vervolg gebreid aan de onrusten die Milcobel al een aantal maanden kent. Eind 2019 werd immers ook CEO Peter Koopman ontslagen en vervangen door Nils van Dam. Volgens de berichten hebben deze ontslagen te maken met een grote ontevredenheid bij de leden over de lage melkprijs en het te trage tempo waarmee de hervormingen binnen de zuivelcoöperatie worden doorgevoerd.

Milcobel is een belangrijke speler op onze zuivelmarkt en vertegenwoordigt meer dan 40 procent van de volledige melkproductie in dit land. Het moeilijke vaarwater waarin de zuivelcoöperatie zich bevindt wordt bevestigd door de dalende omzet en het dalend aantal leden in 2019. Eerder dit jaar waren er daarnaast ook sociale onrusten in de afdeling van Milcobel in Langemark. Naast een dispuut over de opsplitsing van sociale verkiezingen, ging het gerucht dat de poederafdeling met tachtig werknemers zou sluiten. Dit werd later ontkend door de top van Milcobel. Als klap op de vuurpijl kwam de coronacrisis, waardoor er alleen maar vraagtekens komen voor de tweeduizend werknemers van Milcobel en de aangesloten Vlaamse melkveehouders.

Minister, hoe evalueert u de huidige onrusten en het transformatieproject bij Milcobel? Staan er hier, voor zover u weet, jobs op het spel?

Wat waren en zijn de gevolgen van deze interne spanningen voor de Vlaamse melkveehouders in de zuivelcoöperatie en het lopende transformatieproject?

Plant u een onderhoud met de nieuwe top van Milcobel over de toekomst van de zuivelcoöperatie? Zo ja, wanneer zal die plaatsvinden en welke boodschap zult u brengen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, mijnheer Nachtergaele, voor uw heel belangrijke en lichtjes zorgwekkende vraag. Milcobel is een coöperatie die is opgericht en wordt aangestuurd door landbouwers zelf. Het komt de leden-coöperanten dus toe om te beslissen over de aanstelling van de leden van de raad van bestuur of de leden van het dagelijks bestuur.

COVID-19 heeft zwaar ingehakt op de zuivelindustrie, en dat is natuurlijk ook de reden waarom u die vragen stelt. Niettegenstaande de vraag naar zuivel voor thuisconsumptie fors is gestegen, kon dit het verlies door de sluiting van de horeca, de cateringbedrijven en het tijdelijk wegvallen van de exportmarkten niet compenseren. De melkprijs is daardoor sterk gedaald. De afgelopen weken zien we een stabilisatie en zelfs een lichte stijging van de prijzen, maar ze blijven nog altijd redelijk laag.

De melkprijs die Milcobel nu aan haar coöperanten geeft bevindt zich onder het Europese gemiddelde van andere zuivelverwerkers, wat natuurlijk de druk op de raad van bestuur en het management verhoogt in deze moeilijke tijden.

Ik hoop dat de sector zich door de heropening van de horeca zal kunnen herstellen en dat met het nieuwe bestuur de stabiliteit in de zuivelcoöperatie kan terugkeren in het voordeel van de melkveehouders.

U vraagt naar de gevolgen van de spanningen. Een bestuurswissel is eigen aan de bedrijfsvoering. Ik kan niet onmiddellijk aanduiden wat de directe gevolgen zijn van de bestuurswissel op de leden van de zuivelcoöperatie of op projecten die binnen de coöperatie lopen. Dat er onrust is aan de top van een bedrijf is natuurlijk nooit positief. Maar het is heel belangrijk dat, als er onrust is, je die heel snel kunt ombuigen naar rustiger vaarwater.

Wat het lopende interne transformatieproject betreft, heeft de CEO recent aangegeven dat het vanaf volgend jaar zijn vruchten zal beginnen afwerpen. De eerste resultaten werden bekendgemaakt op 2 juli door een vereenvoudiging in de organisatie en een inkrimping van het topmanagement.

Uiteraard is het voor mij interessant om overleg te hebben met de nieuwe top. Collega Nachtergaele, ik trek ook bijzonder graag zelf de laarzen aan om met ondernemers in dialoog te gaan. U doet dat ook graag, zo heb ik een paar weken geleden gemerkt. We hebben de voorbije maanden al kennisgemaakt met diverse subsectoren. Ik hoop op een hernieuwde kennismaking met het bestuur in de loop van de zomer.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Milcobel is inderdaad een belangrijke coöperatie in de sector. Voor de Vlaamse melkveehouder is die instabiliteit niet welkom, zeker niet na corona.

Ik begrijp uiteraard dat coöperaties in transitie moeten om nieuwe uitdagingen te kunnen aangaan. Maar ik ben tevreden dat u, als overheid, als minister ook steun wil bieden aan die werknemers, die melkveehouders. U mag mij zeker uitnodigen voor een bezoekje aan Milcobel. ik doe dat met plezier.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er zijn eigenlijk geen bijkomende vragen gesteld.

Ik onderstreep wat collega Nachtergaele zegt: Milcobel is de grootste Belgische coöperatie in de sector en een heel belangrijke speler in de agrovoedingsindustrie, die de grootste industriële werkgever is geworden in onze economie. We zeggen volgens mij soms wat te weinig dat dit zo is. We zijn te weinig fier op onze eigen producten – dat heb ik al vaker gezegd. Ik hoop echt dat we die trend de komende periode kunnen ombuigen en ik zal daarrond een aantal beleidsinitiatieven nemen.

De voorzitter: Dank u wel voor dat engagement.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over exportsteun voor de landbouwsector – 2715 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de herlancering van de Vlaamse voedselexport – 3019 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Voorzitter, minister, collega's, er is bij vorige vragen inderdaad al ingegaan op deze problematiek. Het is een vrij algemene vraag, die ik stel naar aanleiding van de exportsubsidies die u hebt voorzien voor bepaalde landbouwsectoren. Ik heb concreet verwezen naar witloof, maar eigenlijk is mijn vraag: waar willen we naartoe, ook op dit vlak?

Dit is duidelijk een coronagerelateerde vraag. Het is goed dat we dit nu doen op korte termijn, om ervoor te zorgen dat de afzetmarkt wat wordt vergroot. Maar eigenlijk wil ik de vraag stellen in functie van de lange termijn. We hebben tijdens de coronacrisis enorm geïnvesteerd op heel korte ketens en ook de bevolking is daarin meegegaan. De coronacrisis is nog niet achter de rug en we voorzien deze exportsubsidies met de bedoeling om meer te exporteren.

Minister, in welke mate blijven er in de toekomst middelen uitgetrokken worden voor export? Of zullen er meer middelen worden uitgetrokken om precies de korte keten en de eigen markt te bewerken?

In mijn vraag vergelijk ik witloof met aardappelen. Dat is misschien geen goede vergelijking, want dat is appels met peren vergelijken.

Minister Hilde Crevits: Maar het zijn geen appels en peren.

Ludwig Vandenhove (sp·a): U weet wel wat ik wel zeggen. Uiteindelijk is er altijd maar een beperkt aantal middelen. De vraag is of de focus in het toekomstige landbouwbeleid meer zal liggen op de interne markt of eventueel de relatief onmiddellijke omgeving in Europa, of dat die focus eerder gericht zal blijven op de export, waarvan de zwakheden zijn gebleken tijdens de coronacrisis.

Het is uiteindelijk een open vraag die ik over de hele economie kan stellen. Gisteren werd in de commissie voor Buitenlands beleid nog een heel debat over China gevoerd. Daar werden dezelfde vragen gesteld: zullen we producten die we hier kunnen produceren, maar duurder zullen zijn qua loonkost, dan ook hier produceren in plaats van ze in te voeren uit China? We bieden nu op korte termijn terrechte steun voor de export, maar we zullen op een bepaald ogenblik toch die keuze moeten maken.

Het heeft me enorm verbaasd dat toen de coronacrisis uitbrak iedereen een andere visie formuleerde op hoe we in de toekomst met onze economie en landbouw moesten omgaan. Ik stel nu na enkele maanden vast dat dat voor een groot deel al vergeten is of dat we nu gewoon verder doen op dezelfde manier als vroeger.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): De voedingsindustrie drong via haar sectorvertegenwoordiger Federatie Voedingsindustrie (Fevia) aan op een duidelijk plan om ook hun sector uit de coronacrisis te helpen. Als grote werkgever en investeerder is deze sector niet alleen strategisch vitaal in crisistijd, maar ook economisch van levensbelang.

Tot mijn grote plezier hamerde Fevia ook op het belang van de internationale handel. We hebben het daar in deze commissie al vaak over gehad. Ik zal die discussie niet tot vervelens toe herhalen, maar het valt op hoeveel onheilsprofeten actief waren toen de Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) hier werd besproken. Dat handelsakkoorden Vlaamse jobs en investeringen redden wordt echter keer op keer bewezen door de cijfers.

Uiteraard heeft het coronavirus de wereld op haar kop gezet en de internationale handel ernstig verstoord. Ik ben dan ook benieuwd naar de gevolgen hiervan op onze lopende en eventuele toekomstige handelsakkoorden.

Zijn er door de coronacrisis wijzigingen of effecten te verwachten wat betreft het voedingsluik van onze bestaande internationale handelsakkoorden? Ziet u effecten op de slaagkansen van de lopende onderhandelingen voor nieuwe akkoorden?

In hoeverre herbevestigt de Vlaamse Regering haar ambitie om, binnen de federale constructie, de motor te blijven van evenwichtige en ambitieuze handelsverdragen op het vlak van voeding en agrarische productie?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dit zijn twee vragen die over hetzelfde gaan, maar helemaal anders geformuleerd zijn. Je kunt hetzelfde thema bespreken en het van twee verschillende kanten bekijken.

De extra steun voor de export van landbouwproducten bestaat uit twee delen. Enerzijds is er een aanmoedigingspremie aan bedrijven voorzien om deel te nemen aan buitenlandse beurzen. Zoals veel zaken in het leven is ook handel een kwestie van persoonlijke relaties en vertrouwen. Crisissen en marktverstoring ondermijnen dat vertrouwen en relaties komen onder druk te staan. Beurzen zijn bij uitstek een gelegenheid om zowel het product als de partner achter het product te zien. Critici kunnen de keuze voor deze actie weinig vernieuwend noemen, maar de contacten zijn cruciaal of het nu in binnen- of buitenland is.

Daarnaast wordt er steun voorzien voor de innovatie-incubator. Via een bottom-upbenadering krijgen bedrijven de vrijheid om hun export op innovatieve manier te herlanceren. Het kan dan gaan over het innovatief benaderen van een bestaande exportmarkt of over nieuwe exportmarkten. De aanpak hier stimuleert de creativiteit van de bedrijven. Zowel naar de bedrijfsmodellen, producten als landen zijn er geen beperkingen.

Dan is er uw vraag over de korte keten, mijnheer Vandenhove. Het gaat voor mij niet om een of-ofverhaal, maar over een en-enverhaal. Ik bedoel hiermee: export, binnenlandse handel en korte keten bijten elkaar niet, maar versterken elkaar. Ik ben een heel groot voorstander van Vlaamse producten die via de korte keten worden afgezet. Dat is zeer waardevol omdat het de consument dichterbij de herkomst van zijn voedsel brengt. Ook voor de landbouwers zelf is dit waardevol, want ze kennen dan hun klant en kunnen aan de slag met de directe feedback die ze krijgen. Ik ben ook voorstander van het aanbod van lokale producten in winkels. Ik heb al initiatieven aangekondigd om ervoor te zorgen dat in de hele keten de focus op de producten van bij ons groter wordt. We mogen echter niet de fout maken om dit verdienmodel als enige goede te bestempelen en de rest als slecht. Dat doen we trouwens voor geen enkele andere economisch sector, maar het valt

me altijd op dat landbouwers niet zouden mogen afzetten via de langere keten in eigen land, of via export naar buurlanden of derde landen.

Als het gaat om farmaceutische of petrochemische producten die we naar heel de wereld verschepen vanuit onze maritieme havens, zijn we trots op de schitterende innovaties die we realiseren terwijl we ook voor voeding innoverend zijn maar daarop wel kritiek wordt geuit. Ik vind dat een merkwaardige paradox. Dat neemt niet weg dat de vraag van de heer Vandenhove pertinent is. De aandacht voor de korte keten moet groter worden, ik heb me daartoe geëngageerd. We moeten ervoor zorgen dat het contact dat de mensen nu hebben met de lokale Vlaamse boeren en het grotere respect dat daardoor ook ontstaat voor de lokale Vlaamse producten, nog een pak groter wordt. Dat Vlaamse chauvinisme moet dringend versterkt worden.

Ik heb de laatste weken, tijdens mijn plaatsbezoeken, een aantal heel mooie voorbeelden gezien, gaande van de West-Vlaamse aanpak met West-Vlaamse slogans wanneer het gaat over Lekker van bij ons, tot de Oost-Vlaamse aanpak van het Vlaamse Ardennen-rund in de buurt van collega Nachtergaele. We zien dat goede initiatieven het chauvinisme aanwakkeren en dat moeten we verankeren.

Tegelijk mogen we ook de export niet uit het oog verliezen. Sowieso zit ik met de sector aan tafel om de korte keten op te schalen. Via investeringen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) kunnen landbouwers die aan de slag willen gaan met korteketenactiviteiten rekenen op 30 procent steun. Via KRATOS kunnen ze rekenen op bedrijfsadvies en via het aanbod naschoolse vorming ondersteunen we gerichte opleidingen voor landbouwers hierover.

Eind juni is de 'zomer van de korte keten' gelanceerd. Naar aanleiding daarvan heb ik een heerlijk ijsje gegeten. Er worden tal van initiatieven genomen waarbij het kookplatform Lekker van bij ons van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserij-marketing (VLAM) een belangrijke rol speelt.

In het inkomen van de landbouwer zijn productiekosten een belangrijke factor. Schaalvoordelen zijn niet te onderschatten, er zijn weinig landbouwers die hun volledige productie via de korte keten vermarkten. Het grootste deel van de productie wordt ook door de thuisverkopende landbouwers nog altijd via de langere keten afzet. Dus niet enkel op beleidsniveau maar ook op het niveau van onze bedrijven is geen of-of- maar een en-en-verhaal.

We mogen de situatie van groenten, fruit en zuivel niet zomaar veralgemenen naar heel de sector. Dat blijkt ook uit de corona-enquête die het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) recent gehouden heeft: landbouwers die een deel van hun producten, gaande van 10 procent tot 100 procent verkopen via een vorm van korte keten, hebben minder negatieve impact ervaren van de crisis. Hun omzetverlies was gemiddeld 51 procent ten opzichte van 76 procent bij landbouwers die niet via de korte keten verkopen. Dat is weliswaar nog altijd een ruime helft. Als verklaring voor het beter vermijden van omzetverlies wijst men naar de verkoopprijs die beter op peil kan worden gehouden in de korte keten.

Wat de vraag over het witloof en Japan betreft, zet de incubator in op kleinschalige vernieuwende initiatieven. We mikken dus op een grote diversiteit in handel. Niches en creativiteit staan daarbij voorop. De veerkracht van de handel in agro-food ligt in zijn capaciteit om letterlijk van vele markten thuis te zijn. Dat moeten niet per se exotische bestemmingen zijn. Een interessant project richting Franse horeca of een bedrijf dat de Scandinavische markt intensiever wil bewerken, kan minstens even zinvol zijn.

Mevrouw Joosen, voor bestaande internationale handelsakkoorden die al in werking zijn getreden verwacht ik weinig of geen wijzigingen. Voor akkoorden in

onderhandeling is dat wel mogelijk. De coronacrisis heeft er praktisch toe geleid dat heel wat onderhandelingsrondes de voorbije maanden virtueel moesten verlopen. Er kunnen dus wel wat vertragingen zijn in de planning.

Als open economie steunt Vlaanderen handelsakkoorden die een betere markt-toegang creëren voor zijn bedrijven. Het aanboren van nieuwe markten behoort daar uiteraard toe, dat is een offensief belang. Maar tegelijk moeten we erover waken dat ook een aantal defensieve belangen worden gevrijwaard om te vermijden dat bepaalde kwetsbare of gevoelige Vlaamse sectoren negatieve effecten ondervinden van een vrijhandelsakkoord.

In lijn met het regeerakkoord zal de Vlaamse Regering met en via de EU inzetten op een toekomstbestendig multilateraal handelssysteem. We benutten alle beleidsinstrumenten om proactief en strategisch in te zetten op een ambitieus, modern en assertief handels- en investeringsbeleid dat onze bedrijven toelaat te internationaliseren en hen beschermt tegen deloyale concurrentie.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Dank u wel voor het heel uitgebreide antwoord, minister. Ik denk dat het belangrijkste element uit uw antwoord is dat het een en-verhaal moet worden. Dat is wat ik onthoud en dat was ook wat de bedoeling van mijn vraag. Dat zal zich echter moeten vertalen in toekomstig beleid, uitgedrukt in financiële middelen. Ik neem aan dat dat dan zal blijken uit de begroting voor volgend jaar en eventueel uit bijgestelde beleidsdoelstellingen na corona. Het is een kwestie van zoveel mogelijk verkopen, of het nu intern of extern is.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Er valt natuurlijk voor Vlaanderen veel te winnen bij goede handelsakkoorden. Groeipotentieel is belangrijk, maar ik denk uiteraard niet dat we daarom alle defensieve belangen moeten negeren op het vlak van voedselveiligheid en arbeidswetgeving. Niemand zit daar te wachten op een race naar de bodem. Ik denk wel dat de beste garantie op eerlijke en evenwichtige handel nog steeds een goed handelsakkoord is. We moeten daarbij altijd het volledige plaatje bekijken van offensieve en defensieve belangen.

Ook in de hoorzittingen over de gevolgen van corona kwam de export vaak terug. Corona heeft er echt wel zwaar op ingehakt. Dit zijn ernstige gevolgen en we zijn er nog lang niet. Dit gaat nog heel lang zijn effecten hebben. Ik vind het dus heel goed dat we op dit vlak een oefening maken op lange termijn. Er werden heel wat verschillende initiatieven opgenoemd. Ik heb daar qua vragen weinig aan toe te voegen. Het is nu belangrijk dat die initiatieven uitgerold worden en dat we ze blijven opvolgen. Ik dank u voor de zeer uitgebreide toelichting, minister.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik moet u misschien teleurstellen, maar ik ben het opnieuw met u eens. Het is natuurlijk een en-verhaal. Ik ben een grote believer van de korte keten. Ik heb de afgelopen maanden enorm veel gebruik gemaakt van die korte keten en zal dat ook in de toekomst blijven doen, niet alleen in de winkels maar ook via thuislevering en dergelijke. Dat is echt een meerwaarde voor de bevolking. Ik hoop dat iedereen ook op die kar springt. Het is echter wel zo dat in mijn ogen, en hopelijk in de ogen van iedereen in deze commissie, landbouw in de eerste plaats een economische sector is. Ik denk dat de landbouwsector er met alleen maar de korte keten niet zal geraken en gedoemd zou zijn om ineen te schrompelen. Dus hebben we die export nodig. Het is zoals u zegt, minister: waarom zouden wij geen landbouwproducten mogen exporteren naar andere landen, zoals we doen met andere producten, zeker wanneer het gaat

om landbouwproducten die heel kwaliteitsvol en veilig zijn, die van de beste producten ter wereld zijn? Onze land- en tuinbouwproducten staan daarom bekend. Dus, ja, wij moeten dat ondersteunen en wij moeten inderdaad die exportsteun steeds versterken. Ik ga akkoord met collega Vandenhove dat dat natuurlijk allemaal gefinancierd moet worden en dat we in een moeilijke periode zitten. Maar ons terugplooiën op alleen maar de korte keten, zal de sector absoluut niet helpen. Dus, ja, minister: én de korte keten, én zeker ook de export.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik sluit me aan bij het antwoord van de minister. Ik denk dat we er trots op mogen zijn dat er in de wereld vraag is naar onze producten, naar die kwaliteitsvolle producten die we in Vlaanderen kunnen maken en die we ook alleen kunnen maken omdat onze landbouw zo efficiënt is dat hij op een zeer beperkte oppervlakte toch overschotten kan maken. Dat is een mooi en goed verhaal, dat ook niet in de weg loopt van alle korteketeninitiatieven of andere landbouwmodellen die men kan bedenken en ontwikkelen en waar er ook ruimte voor moet zijn in Vlaanderen. Het ene spreekt het andere niet tegen.

Het is trouwens ook een feit dat de wereldbevolking blijft toenemen. Ook die mensen hebben nood aan en recht op voedsel. En wij kunnen daar vanuit Vlaanderen en Europa ook ons steentje toe bijdragen.

Minister, een belangrijk aandachtspunt is risicospreiding. We hebben met onze peren in Rusland gezien hoe afhankelijk men soms kan zijn van één afzetmarkt in het buitenland. Daarom is mijn vraag of u in de toekomst bij exportsteun ook rekening zult houden met die risicospreiding. Zult u er aandacht voor hebben naar waar men exporteert en of daar genoeg differentiatie in zit, om de afhankelijkheid per sector wat tegen te gaan of te milderen?

Bart Dochy (CD&V): Indertijd hebben we, met de resolutie die we gemaakt hebben rond schaalverandering, echt de nadruk gelegd op het ondernemerschap van de landbouwer. Het is hier ook weer het ondernemerschap van de landbouwer dat ertoe leidt dat er eventueel opportuniteiten aangeboden worden om de korte keten te gaan exploreren. We kunnen dat enkel aanmoedigen, maar het blijft de ondernemer zelf die er zich goed bij moet voelen en die het goed moet zien, en die ook in een omgeving moet zitten waar het effectief mogelijk is om zoiets te organiseren. We moeten de landbouwers echt verder blijven stimuleren in hun ondernemerschap.

Wat de wereldmarkt betreft, ben ik blij dat iedereen de beide sporen belangrijk vindt. Administrateur-generaal van ILVO Joris Relaes heeft er hier in de commissie al verschillende malen voor gepleit om onze Vlaamse land- en tuinbouwproducten, met hun kwalitatieve productiemethode en de goede kwaliteit van het eindproduct, als een soort niche te profileren op de wereldmarkt. We hebben de niche van de thuisverkoop en de korte keten naar de consument hier, maar volgens de heer Relaes zijn de Vlaamse landbouwproducten ook een potentiële niche op de wereldmarkt. In welke mate kan dat een piste zijn om verder te exploreren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Als je een nicheproduct bent, ben je fel gegeerd. Je moet dat ook zo bekijken. Dat is natuurlijk altijd zeer interessant. Denk aan onze Belgische chocolade. Heel de wereld kent onze chocolade. Ze vechten ervoor – toch zij die graag chocolade eten, maar dat zijn er vrij veel in de wereld.

Dit is een zeer interessant debat, collega's. Ik ben blij met uw aanvulling, mijnheer Vandenhove. We zitten eigenlijk op dezelfde lijn. Het is een en-enverhaal. Ik had uw vraagstelling ook zo geïnterpreteerd. Ik heb het ook zo willen onderstrepen.

Het is niet omdat je de korte keten wilt stimuleren, dat je de lange keten moet afsnijden. En dat was, zoals u ook in uw repliek hebt gezegd, zeker niet uw bedoeling.

Collega Joosen, de wereldeconomie is georganiseerd in specialismen. Er wordt geproduceerd waar de omstandigheden het best zijn en waar dat ook het meest efficiënt kan. Anderen zijn bijvoorbeeld goed in bepaalde elektronica of onderdelen van auto's. Wij zijn goed in voedselproductie. En we kunnen dat concurrentieel doen, omdat we heel vruchtbare bodems hebben, een gematigd klimaat kennen en zeer veel stielkennis in huis hebben. Dat is iets waar ik nog elke dag versteld van sta, hoeveel een boer moet weten en hoe die technieker, voedselexpert, natuurbeschermer enzovoort in één moet zijn.

Handel is een wisselwerking tussen partners die elk goed zijn in hun product of hun specialisatie. Als overheid moeten wij bewaken dat alles billijk verloopt en dat er bepaalde standaarden worden gevolgd. Bijvoorbeeld: onveilig voedsel gaat de grens niet over. Dat is belangrijk om aan te stippen.

Mijnheer Vandenbove, ondanks het feit dat we vastzitten aan het lopend gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en het nieuwe GLB vertraging oploopt, wil ik onze budgetten zo goed mogelijk inzetten in functie van de beleidsdoelstellingen. Er is een bijzondere focus op de opschaling van de korte keten. Maar we moeten daar ook bedachtzaam mee omgaan. Want uit heel veel enquêtes blijkt globaal gezien ook dat bedrijven die de helft verkopen via korte keten en de andere helft via de langere keten, het best bestand zijn tegen deze crisis.

En zo kom ik bij collega Coenegrachts, die het had over diversificatie. Dat is natuurlijk ook ontzettend belangrijk. Onze boeren zijn efficiënt. We moeten iets fierder zijn op de aanvoerketen. Maar het feit dat die keten zo sterk overeind is gebleven in de crisis toont ook aan dat we niet zomaar voorbij mogen gaan aan de inspanningen die ze leveren, of aan de meerwaarde die ze creëren, zowel op economisch als op maatschappelijk vlak.

Mijnheer Sintobin, soms ben ik ook blij dat u het eens bent met mij. Hoe meer zielen hoe meer vreugd als het gaat over dingen die mij na aan het hart liggen.

Die korte keten is eigenlijk handel drijven op kleine schaal. Als consument geef je vrijwillig een deel van je bezit aan een boer om er een product voor in de plaats te krijgen. Dat basismechanisme voor de korte en de lange keten is gelijk. Beide zijn dus zeer waardevol en nuttig, vandaar dat en-enverhaal, waar mijn partij bijzonder goed in is. Het is eigenlijk niet goed of slecht, het is alleen maar goed om de beiden te doen.

Mijn zorg bij het begin van het regeerakkoord was dat ik de aandacht voor de korte keten een beetje beperkt vond. En dan bedoel ik het niet vanuit politiek oogpunt, want ik weet dat mijn voorgangers, collega Schauvliege en collega Van den Heuvel, heel sterk hebben ingezet op die korte keten. Maar je moet de mensen mee krijgen. De mensen moeten bereid zijn om het respect voor de lokale producten wat meer in hun hart te dragen. En daar heeft corona nu wel voor gezorgd. Dat is iets wat ontstaan is en we nu moeten proberen goed te onderhouden.

Mijnheer Dochy, het klopt natuurlijk dat de ondernemer zijn eigen keuzes moet maken. Daarom zetten wij heel fors in op bedrijfsinzicht, op inzicht in diverse verdienmodellen. En het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) heeft ook de opdracht gekregen om hier een afzonderlijke onderzoekslijn rond op te starten en kennis te delen met de sector.

Ik heb het hier al gezegd: een van de grootste discussies waar jonge boeren voor staan als ze het bedrijf willen overnemen van ouders of grootouders is de toelating

krijgen van de familie om te innoveren en misschien over te schakelen op nieuwe bedrijfsmodellen. We moeten daar als overheid ook fors op inzetten, om ook het aanbod aan naschoolse vorming te verruimen en kennisnetwerken op te bouwen, waardoor landbouwers ervaringen kunnen uitwisselen om bepaalde, meer duurzame verdienmodellen ook te overwegen.

Ik heb nog een aanvullende opmerking. Ik lees van mijn kabinetsadviseur dat het gisteren wereldchocoladedag was.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Ik herhaal nog eens dat dit niet alleen een vraag voor de landbouw is. Dit is eigenlijk een vraag voor de hele economie. Ik denk dat minister-president Jambon vandaag aankondigt in Knack dat hij in september met een relanceplan gaat komen. Ik hoop dat daar al de eerste tekenen in zitten van hoe wij met onze economie, waarvan landbouw een belangrijke sector is, in de toekomst gaan handelen. We gaan kijken of daar wijzigingen of veranderingen in zitten ten opzichte van hoe we het altijd hebben gedaan. Maar ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Ik had eigenlijk geen verdere aanvullingen meer.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activiteitenverslag 2019 van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds – 2743 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, we kregen onlangs het activiteitenverslag 2019 van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) in onze mailbox. Dat is uiteraard een heel belangrijk instrument voor onze landbouwers. In de aanhef van het verslag staat dat meer dan driekwart van de verleende steun naar investeringen gaat die in zeer hoge mate bijdragen aan de verduurzaming van de productie, wat de voornaamste doelstelling is van de steunmaatregel. Er staat ook dat het VLIF daarmee beantwoordt aan de verwachtingen.

Het loont zeker de moeite om ook later nog wat dieper en gedetailleerder in te gaan op dit VLIF-rapport, maar vandaag heb ik een wat meer algemene beschouwing en meer algemene vragen over het VLIF. Mijn uitgangspunt is hetzelfde als datgene wat door de administrateur-generaal van het departement wordt gesteld, namelijk dat de investeringen bijdragen aan de verduurzaming van de productie. Dat is de richting waar de toekomst ligt voor onze landbouw. De vraag stelt zich echter op welk niveau men dit bekijkt. Een investering op bedrijfsniveau kan heel innovatief zijn en een state of the art zijn inzake milieu en verduurzaming in zich dragen, maar op sectorniveau toch zorgen voor een toename van de milieu-impact.

Minister, we zien een enorm aantal aanvragen in de melkveesector en ook een hoog bedrag aan toegekende steun. Gaat dit over groeistallen, met andere woorden over een uitbreiding van de melkveestapel? Of gaat het om investeringen die erop gericht zijn om de oude, minder milieuvriendelijke stallen te vervangen? Wat is de verhouding tussen beide?

Idem voor de totale steun voor de dierlijke sector die meer dan de helft van alle steun bedraagt. Welk aandeel gaat daar naar vervangingsinvesteringen, waarbij we er dan van uitgaan dat zij een positief effect hebben op de milieudruk? Welk deel gaat naar een uitbreiding van de veestapel? Wat is hier de balans?

In het vorig regeerakkoord was reeds opgenomen dat het VLIF erop gericht zou zijn om de totale milieudruk te verminderen. De vraag stelt zich of, als we alle investeringen samen nemen, de totaliteit van deze investeringen heeft gezorgd voor een vermindering van de milieu-impact in zijn geheel, dus op de totaliteit van de bedrijven? Volgt het VLIF de impact op de duurzaamheid en het leefmilieu ook op die geaggregeerde schaal op? Op welke manier gebeurt dat dan? Welke indicatoren gebruikt het VLIF hiervoor? Hoe zijn die indicatoren ontwikkeld en zijn die in de loop van de jaren gewijzigd? Want in het VLIF-rapport is er daarover eigenlijk niets terug te vinden.

Wat met de impact op sociale duurzaamheid binnen de landbouwsector? Kunt u garanderen dat, collectief en dus niet individueel beschouwd, het totaal aan investeringen tot een hogere sociale en economische duurzaamheid heeft geleid binnen de betreffende subsectoren? Op welke manier wordt dit opgevolgd door het VLIF? Welke indicatoren worden daarvoor gebruikt? In hoeverre zijn die in de loop van de jaren gewijzigd?

Bestaat er een soort van nazorgtraject? Er wordt geïnvesteerd in landbouwbedrijven en vennootschappen, met als doel hen een duurzaam langetermijnperspectief te geven binnen het gekozen bedrijfsmodel. Maar wordt er dan bij de dossieraanvragers nadien opgevolgd, bijvoorbeeld over de duur van de afschrijftermijn, of die investering hun sociale en economische duurzaamheid heeft verbeterd? Houdt het VLIF dat bij? Welke indicatoren gebruikt het VLIF voor die nazorg? Zijn die indicatoren de laatste jaren gewijzigd?

Onze landbouw is zeer kapitaalsintensief. Heel wat van onze landbouwers moeten investeringsbeslissingen nemen die hen voor een lange periode binden. Dat baart zorgen, zeker in tijden zoals vandaag, met die pandemie. Houdt het VLIF bij de toekenning van steun rekening met dit soort vooruitzichten en inzichten? Leiden toekomstprojecties of te verwachten beleidsveranderingen tot een bijsturing van de criteria waarop het VLIF steun verleent? Kijkt het VLIF naar specifieke noden die moeten worden ingevuld of naar specifieke probleemsituaties met als doel om die door het toekennen van steun niet te versterken?

Tot hier heb ik vragen gesteld die allemaal in dezelfde richting zitten: bekijkt het VLIF niet alleen de hele investeringsdossiers, maar kijkt men ook naar de impact op het niveau van sector of subsectoren?

Tot slot heb ik nog een vraag van een totaal andere orde. Er zijn verschillende VLIF-maatregelen. Voor alle categorieën zijn er veel aanvragen en worden er ook grote totaalbedragen uitgekeerd. Er zijn echter twee uitzonderingen: de steun voor niet-productieve investeringen, nochtans heel belangrijk in verband met vergroening, en de steun voor de ontwikkeling van kleine landbouwondernemingen. Minister, voor beide van die VLIF-maatregelen is er nagenoeg geen enkele uitkering en zijn er weinig of geen aanvragen. Minister, ziet u redenen waarom dat zo is?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Steenwegen, u stelt mij heel veel vragen. Het zou, zoals u zelf voorstelde, misschien ook wel goed zijn dat het VLIF eens langskomt om in de commissie een aantal zaken toe te lichten.

Uw eerste vraag heeft betrekking op de melkveehouderij. In 2019 waren 39 procent van alle projecten in deze sector nieuwbouw of vernieuwbouw van stallen,

dat laatste gaat over de zeer grondige renovaties van stallen. De overige 61 procent ging naar andere types investeringsprojecten op melkveebedrijven.

Uw tweede vraag gaat over de hele dierlijke sector samen. Daar was 43 procent van alle geselecteerde projecten nieuwbouw of vernieuwbouw in 2019.

Ik wil benadrukken dat de investeringen die binnen het VLIF gebeuren steeds streven naar een verbetering van de duurzaamheid binnen de landbouw, zowel bij bestaande projecten als bij (ver)nieuwbouwprojecten die al dan niet gepaard gaan met een uitbreiding. Het louter vervangen van verouderde systemen valt daar niet onder, enkel een verbetering van de huidige situatie op het vlak van bijvoorbeeld milieu, klimaat of arbeidsveiligheid wordt ondersteund.

In de VLIF-duurzaamheidsdatabank wordt bijgehouden wat de impact is van de investeringssteun op het vlak van verschillende milieu- en klimaatindicatoren zoals energiebesparing, reductie van de broeikasgassen, vermindering van ammoniak, vermindering van het fijnstof en waterbesparing. Deze duurzaamheidsdatabank wordt door de Europese Commissie als een goed voorbeeld inzake impactmeting gezien. De methode is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en op de uitgebreide dataverzameling bij de steunaanvraag over bijvoorbeeld het type en de grootte van een investering om zo nauwkeurig mogelijk de impact te meten. Op dit moment worden de berekeningen gefinaliseerd, maar ze zijn nog niet definitief beschikbaar.

De externe evaluator is de Universiteit Gent (UGent) en die berekende in 2017 het effect van de investeringssteun op een aantal economische parameters van de gesteunde bedrijven. Deze studie is terug te vinden op de website van het Departement Landbouw en Visserij. Een samenvatting is ook opgenomen in het jaarverslag 2018 van het Vlaamse Programmado document voor Plattelandsontwikkeling 2014-2020 (PDPO III). Uit de analyse blijkt dat de verschillende types investeringssteun een positief effect hebben op de bruto toegevoegde waarde van de bedrijven en dat investeringssteun dus bedrijven ook richting economische duurzaamheid helpt, naast de ecologische duurzaamheid.

Sociale duurzaamheid omvat verschillende criteria: arbeidskwaliteit en arbeidsveiligheid, dierenwelzijn, ruimtelijke kwaliteit, voedselveiligheid en tewerkstelling. Verschillende gesubsidieerde investeringen richten zich juist hierop. Die staan trouwens ook vermeld in tabel 22 van het VLIF-activiteitenverslag, dat u ook op de eerder vermelde website kunt raadplegen.

De VLIF-dossiers worden individueel opgevolgd vanaf het moment van de indiening tot het moment van de selectie, de goedkeuring van de steun en de uitbetaling hiervan. Er worden daarnaast op regelmatige basis globale evaluaties en of studies gemaakt waarvan ik er al enkele heb vernoemd.

De administratie bekijkt een heel palet aan toegangs- en selectievoorwaarden. Hierin wordt ook de financiële situatie van de landbouwbedrijven meegenomen. Onze landbouwers zijn ondernemers, zij maken zelf afwegingen en keuzes over hoe zij hun bedrijfsvoering optimaliseren en verduurzamen. Uiteraard stuurt het VLIF maximaal de beperkte middelen naar die investeringstypes die het meest bijdragen tot duurzaamheid. Binnen de zevenjarige programmaperiode van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) wordt gestreefd naar continuïteit. Met het nieuwe GLB herbekijken we de instap- en selectievoorwaarden.

Dan is er uw slotvraag. De aanvragen voor niet-productieve investeringen, zoals investeringen in heggen, poelen en de aanplanting langs holle wegen, zijn inderdaad laag gebleven. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het investeringsklimaat, met de hoogte van de subsidiebedragen en met een aantal andere subsidie-mogelijkheden voor deze investeringen die men bijvoorbeeld bij de lokale besturen

kan aanvragen. Ik heb de opdracht gegeven aan mijn administratie om – in afwachting van het nieuwe GLB – na te gaan hoe we deze maatregel aantrekkelijker kunnen maken op korte termijn. U hebt daarin wel een punt.

Het aantal aanvragen voor de ontwikkeling van kleine landbouwbedrijven is ook vrij laag gebleven. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de Europese voorwaarde dat enkel steun kan worden verleend wanneer vertrokken wordt vanuit een reeds bestaand landbouwbedrijf. Volledig nieuwe bedrijven zijn dus niet subsidiabel volgens Europa. Daarnaast limiteert de Europese regelgeving de steun tot maximaal 15.000 euro.

Collega's, ik weet dat dit een ruimer debat behoeft. U hebt ook zelf gezegd dat het wellicht een introductie is op een groter debat maar ik heb toch al geprobeerd een aantal punctuele opmerkingen te maken en te verwijzen naar enkele onderzoeken die al zijn gebeurd en die het debat kunnen voeden.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat u begrijpt waar mijn vraag naartoe gaat. Er wordt heel veel gekeken naar het individuele bedrijf waar steun aan verleend wordt. Daar zijn criteria die ervoor moeten zorgen dat wanneer een dergelijke investering op bedrijfsniveau gebeurt, er wel degelijk een bijdrage wordt geleverd inzake milieu-impact, verduurzaming, sociale duurzaamheid. Maar daar gaat mijn vraag eigenlijk niet over, ik denk dat dit goed wordt opgevolgd.

Men kan een sector natuurlijk verduurzamen en toch kan de milieu-impact van die sector toenemen. Dat heeft dan te maken met de groei van de sector. Wat de opvolging nadien betreft, stel ik op een aantal vlakken vast dat er heel weinig gebeurt. Wanneer we investeringen doen, is het toch belangrijk dat de toekenkende organisatie, de overheid, nadien bekijkt of dit een nuttige steun geweest is. Heeft de overheid daarmee bereikt wat ze wil bereiken? En daar kijk ik dan ook naar sociale duurzaamheid. Op dat vlak zou het inderdaad nuttig kunnen zijn om de mensen van het VLIF te horen.

Ik begrijp uit uw antwoord dat er eigenlijk, en dat kan ik concluderen uit het jaarrapport van het VLIF zelf, bijna uitsluitend op bedrijfsniveau en veel minder op sectorniveau wordt bekeken wat dat betekent. Het is duidelijk dat mijn interesse en het maatschappelijk belang betrekking heeft op het grote niveau, op het geaggregeerde niveau zodat we de duurzaamheid niet alleen op bedrijfsniveau vooruit helpen maar ook kijken hoe we als sector de milieu-impact kunnen verminderen.

Wat de niet-productieve investeringen betreft, volg ik u wel dat er inderdaad andere mogelijkheden zijn. U verwijst zelf naar de gemeenten maar we zitten natuurlijk ook met ons plattelandsbeleid, met de VLM enzovoort. Wanneer we echter naar de toekomst, naar de Green Deal, naar het toekomstig gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) kijken, dan zien we dat de nadruk steeds meer ligt op de opname van wat we hier niet-productieve investeringen noemen. Ik ben niet zo gelukkig met die definitie, want ik denk dat het productieve investeringen zijn, die weliswaar op een andere manier worden bekeken. Maatschappelijk zijn ze productief. Ik denk dat het toch van belang is dat binnen de landbouw zelf wordt bekeken hoe de aantrekkelijkheid van dat soort investeringen kan worden nagegaan en dat we bekijken hoe we het budget dat eigenlijk nauwelijks is aangesproken, beter kunnen inzetten.

Ik heb niet echt bijkomende vragen, behalve dan om het debat verder te zetten, eventueel met de mensen van het VLIF.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Steenwegen, ik ben het met een aantal van u opmerkingen eens, met een aantal niet. Ik ben het er wel mee eens dat dit een harder debat behoeft.

De niet-productieve investeringen zijn inderdaad van belang maar we mogen niet uit het oog verliezen dat het gros van de investeringen zeker ook moeten bijdragen aan de rentabiliteit van de bedrijven. Dit is een en-enverhaal en geen of-ofverhaal. Het leggen van causale verbanden tussen VLIF-steun en algemene milieuparameters is wat mij betreft niet zo evident omdat veel meer dan louter de landbouw een impact heeft op het milieu. Maar ik vind wel dat monitoring nodig is en dat er een evaluatiekader moet worden opgemaakt om zo de duurzaamheidseffecten van de VLIF-steun in kaart te brengen. Dat is ook goed voor de VLIF-steun as such. Wordt dus vervolgd.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, ik vind het zeker een goed idee om de mensen van het VLIF uit te nodigen naar onze commissie.

Minister, ik wil toch nog zeggen dat de niet-productieve maatregelen opgenomen zijn in de VLIF-maatregelen. Het is een heel klein bedrag in verhouding tot de totaliteit. Ik stel natuurlijk niet in vraag dat het gros van de investeringen gaat naar productieve, rendabele maatregelen. De vaststelling is gewoon dat dat kleine bedrag amper wordt aangesproken. Het gaat natuurlijk om een en-enverhaal en niet om een of-ofverhaal, minister.

Natuurlijk is de landbouw niet de enige sector die milieu-impact heeft. Dat heb ik ook niet gezegd. Maar landbouw heeft wel zijn verantwoordelijkheid en er zijn ook bepaalde doelstellingen die nagekomen moeten worden. Ik denk dat het goed is dat we samen nadenken over hoe we die doelstellingen kunnen bereiken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de indicatoren voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid – 2772 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega's, het is misschien een nog moeilijker vraag om te beantwoorden. Het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) komt eraan. Er wordt vandaag al heel wat voorbereidend werk gedaan. Er moet namelijk een strategisch plan ingediend worden dat een vertaling is van het GLB naar de specifieke situatie van de lidstaat, in dit geval van onze regio. Het nieuwe GLB vraagt dat lidstaten ook instaan voor de evaluatie van hun strategisch plan en dringt aan op meetbare doelen en betrouwbare indicatorensets. Bij de start van het hervormde gemeenschappelijk landbouwbeleid moeten we beschikken over een nulmeting van die nieuwe indicatorensets. Het is dus wel belangrijk dat we snel een zicht hebben op die indicatoren die we willen hanteren en dat we daarvan een nulmeting kunnen doen.

Minister, ik denk dat het altijd van belang is dat we een zicht hebben op ons beleid en dat we het kunnen meten. Meten is weten. We moeten dus zeer goed nadenken over de indicatoren die ons zullen helpen om de juiste conclusies te trekken en de juiste inzichten te geven. Die indicatorenset is dus uiterst belangrijk volgens mij.

Op welke manier worden cruciale succesfactoren van het gemeenschappelijk landbouwbeleid vandaag gemeten?

Welke concrete stappen zijn er tot op de dag van vandaag genomen binnen de administratie om diezelfde parameters in het volgende GLB te meten? Met andere woorden: welk soort indicatoren zijn volgens u essentieel, zowel op het vlak van inspanning als op het vlak van resultaat, voor het volgende GLB?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Steenwegen, de Europese Unie maakt op het vlak van het meten van de prestaties van haar beleid een onderscheid tussen de beide pijlers van het GLB. Voor de eerste pijler – de inkomensondersteuning – beslisten de Raad en het Parlement in 2013 dat de Europese Commissie moet instaan voor het meten van de prestaties van het beleid. Dat is ook logisch want het gaat om een geharmoniseerd beleid dat integraal door de Europese Unie wordt gefinancierd. U kunt alle verslagen en rapporten terugvinden op de website van de Europese Commissie.

Voor de tweede pijler – plattelandsontwikkeling – zijn de lidstaten belast met de monitoring en evaluatie. De indicatoren die moeten worden opgevolgd zijn weliswaar op Europees niveau vastgesteld maar de uitvoering en monitoring moeten de lidstaten dus zelf doen en vervolgens rapporteren ze daarover aan de Commissie.

Daarom wordt jaarlijks een uitvoeringsverslag van het Vlaamse plattelandsonwikkelingsprogramma PDPO III opgemaakt. In het jaarverslag worden de financiële voortgang en de uitvoering van de maatregelen in de voorbije jaren besproken. Ook het beheer van het programma en de uitgevoerde evaluaties komen daarin aan bod. In 2017 en in 2019 werd een uitgebreid jaarverslag opgemaakt, waarin daarnaast ook een evaluatie van de uitvoering en de impact van het programma werd gemaakt. Die evaluatie gebeurde aan de hand van de gemeenschappelijke evaluatievragen die ook door Europa worden voorgeschreven. Antwoorden op de evaluatievragen zijn gebaseerd op monitoringsrapporten en uitgevoerde maatregel- en themaspecifieke evaluaties.

De jaarverslagen PDPO III worden ingediend bij de Europese Commissie en de publieksversies worden gepubliceerd op de website van het Departement Landbouw en Visserij.

Zo kom ik tot uw tweede vraag. Gelet op de vertraging die is opgelopen in het Europese besluitvormingsproces en het feit dat het nieuwe GLB met minstens een jaar zal worden uitgesteld, kan ik enkel meegeven hoe de vorige Europese Commissie dat in 2018 zag. Het is mogelijk dat er nog wijzigingen op komen in de komende maanden, collega Steenwegen, aangezien er nog zoveel knopen moeten worden doorgehakt. We verwachten dat ook in de toekomst de Europese Unie zelf de set van indicatoren zal blijven bepalen. Op die manier kan men de prestaties van het Europese beleid het best monitoren. Mochten alle 27 lidstaten allemaal iets anders doen op het vlak van monitoring, dan zou het niet evident zijn om daar achteraf nog geïntegreerde statistieken van te maken. Dat is dus te vermijden.

We weten vandaag dus nog niet hoe de toekomstige Europese lijst van indicatoren en de berekeningswijze ervan er zal uitzien. We verwachten dat zowel output- als impactindicatoren deel zullen uitmaken van de lijst.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Bedankt, minister. Ik begrijp dat er nog niet zoveel duidelijkheid is. Het is natuurlijk wel zo dat het nieuwe GLB de lidstaten meer ruimte geeft om zelf een invulling te geven. Ze kunnen dus een andere invulling

geven en andere accenten leggen en kunnen op een andere manier hun GLB ontwikkelen. Ik denk dat het van belang is dat men die specifieke aspecten die een lidstaat legt, ook zelf opvolgt. Ik kan u ergens volgen, maar aangezien we zelf altijd vragende partij zijn om rekening te houden met de specifieke situatie in Vlaanderen, is het toch van belang om ook specifieke accenten te leggen in ons beleid. En dus is ook de opvolging daarvan noodzakelijk.

Er zit natuurlijk een logica in dat de lidstaten eenzelfde indicatorenset moeten opvolgen, zodat vergelijking mogelijk is, maar u bent zelf pleitbezorger in deze regering om niet te gaan naar een GLB waar iedereen aan dezelfde voorwaarden moet voldoen of hetzelfde beleid moet volgen, maar daar eigen accenten aan kan geven. In die zin is het belangrijk dat we die specifieke accenten in aparte indicatoren kunnen gieten.

Ik heb niet meteen een bijkomende vraag, aangezien er ook nog niet veel antwoord op kan worden gegeven. Ik wil er wel op aandringen dat er op het vlak van het ontwikkelen van indicatoren niet wordt afgewacht, maar dat we snel te werk gaan en dat we daar misschien ook in de commissie nog kennis van kunnen nemen op een bepaald moment. Het is uiterst belangrijk dat we goede indicatoren hebben. U weet ook dat bepaalde indicatoren tot zeer foute inzichten kunnen leiden, als we niet opletten. En dus is het van belang dat we daar goed over nadenken.

Het is iets dat we later nog zullen opvolgen. Het GLB zal ons nog een hele tijd bezighouden. Ik zal in de toekomst zeker nog vragen stellen over dit punt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het debat zal inderdaad verder gevoerd worden. Het is goed dat collega Steenwegen een schot voor de boeg gegeven heeft, zoals dat heet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de website vlees.be en de rol van VLAM daarin – 2930 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, u weet dat de rol van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) bij een aantal mensen al lange tijd irritatie opwekt. Ik wil het nu specifiek hebben over de website vlees.be. Dat is een initiatief van de Belgische vleessector. De website heeft tot doel om mensen te informeren over de impact van vlees op klimaat en gezondheid. Mensen kunnen er lezen hoe boeren hun dieren verzorgen, wat ze doen om duurzaam te ondernemen en zo verder: heel veel informatie, specifiek over de vleessector.

Wie dan doorklikt naar die pagina krijgt de zogenaamde correcte informatie zoals we die kunnen verwachten van elke sector die zijn eigen belangen verdedigt. Die is er vooral op gericht om het eigen aandeel in een aantal maatschappelijke uitdagingen te minimaliseren en de bestaande aanpak te verdedigen. Daar is op zich niets mis mee, ik heb daar geen problemen mee. Elke sector verdedigt zijn eigen belangen en probeert dit te verpakken in een jasje van objectiviteit. Vooraleer u mij antwoordt dat ik mij niet moet focussen op de landbouwsector kan ik nu al zeggen dat dat geen alleenrecht is van de landbouw, integendeel. Er zijn andere sectoren die in hetzelfde bedje ziek zijn. Ik denk dat er geen sectoren zijn die dat

soort zaken niet gebruiken. Dus daar heb ik op zich geen problemen mee. Het lijkt mij het recht van een sector om zijn belangen te verdedigen en te proberen de mensen te overtuigen van de manier waarop men werkt.

Wat me wel stoort is dat de website expliciet op de ingangspagina vermeldt dat het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) dit proces coördineert. Door die expliciete vermelding van VLAM op de startpagina wordt de indruk gewekt dat deze site gesteund wordt door de Vlaamse overheid. En op die manier krijgt die een officiële legitimiteit.

Wat betekent deze coördinatie van VLAM? Wat is de precieze rol die VLAM opneemt en verder zal opnemen?

Wat zijn de kosten die door VLAM zijn gemaakt? Zullen er nog kosten worden gemaakt in de toekomst?

Minister, bent u op de hoogte van dit initiatief van VLAM? Hebt u zelf al kennis genomen van de site?

Vindt u het een taak om overheidsmiddelen te investeren in een website die eigenlijk louter de belangen van de eigen sector naar voren schuift?

In dat verband vraag ik mij af of dat een policy is die nog voorkomt binnen de Vlaamse overheid. Is het zo dat de Vlaamse Regering ook financieel bijdraagt aan andere websites, die ook de belangen van bepaalde sectoren verdedigen, door de inzet van personeel of financiële middelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Steenwegen, om de vijf doelstellingen van het Europese landbouwbeleid te behalen is in het oprichtingsverdrag van de Europese Unie bepaald dat gemeenschappelijke acties voor de promotie van het gebruik van voedingsmiddelen worden genomen. Alle lidstaten hebben daartoe een of meerdere entiteiten opgericht. In België zijn dat de vzw VLAM en het Agence Wallonne pour la Promotion d'Une Agriculture de Qualité (APAQ-W).

De kernopdracht van vzw VLAM is om in collectieve promotie-acties te voorzien, los van enige merknamen of distributieketens. VLAM zal dus nooit campagnes steunen om commerciële producten van de ene of andere firma te promoten, zij doen enkel generieke campagnes.

In het kader van de website vlees.be, wat een initiatief is van de brede Belgische vleessector, moet de coördinatie door VLAM letterlijk genomen worden. VLAM heeft als verbindend orgaan in de agrovoedingsketen alle schakels uit de keten aan tafel gebracht. Uit dit overleg kwam de nood naar voor om vanuit de sector lokale informatie over vlees van bij ons samen te brengen op een website. Die informatie was voordien gefragmenteerd en nog nergens gegroepeerd beschikbaar. De content van de website is gemaakt door de sector en ook gefinancierd met sectormiddelen. Ook in de toekomst blijft de rol van VLAM beperkt tot coördinatie. Om de inhoud te bewaken wordt door de sector ook een extern panel van wetenschappers geconsulteerd.

Uw tweede en vijfde vraag behandel ik samen. De website is gemaakt met middelen van de sector. Er zijn geen overheidsmiddelen uitgetrokken voor het ontwerpen of onderhouden van het platform. VLAM voorziet evenmin eigen middelen om te investeren in deze website in de toekomst.

Ben ik op de hoogte? VLAM wordt als privaatrechtelijk agentschap aangestuurd door een raad van bestuur en beschikt dus over de autonomie om binnen het

decretale kader zelf strategische of planmatige beslissingen te nemen. VLAM informeert mij ook jaarlijks door middel van haar jaarprogramma en haar activiteitenverslag. Hierin staan de krachtlijnen van de programma's en hun uitvoering. Met betrekking tot de algemene strategie heb ik ook regelmatig overleg met VLAM. Ik vind het positief dat VLAM initiatief neemt om de verschillende schakels van bepaalde sectoren rond de tafel samen te brengen en na te denken over een toekomststrategie.

Ik heb de website bekeken. Voedsel is een basisbehoefte, iedereen is er dagelijks mee bezig. Dat impliceert ook dat er veel meningen over worden gevormd en dat er ideologische discussies worden gevoerd. Ik vind dat wel positief, want het kan tot nieuwe of andere inzichten leiden, zolang het debat genuanceerd en op basis van feiten wordt gevoerd. De website is nog maar net gelanceerd en ik ga ervan uit dat de initiatiefnemers de content stelselmatig zullen uitbreiden en updaten in de toekomst.

Momenteel bekijkt de sectorvakgroep zuivel binnen VLAM of het opportuun is voor zuivel om een gelijkaardige initiatief te nemen. Nogmaals, het gaat niet over middelen, maar over het bijeenbrengen van de sector om een initiatief te nemen.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Als het over VLAM gaat, blijft men toch vaak om de hete brij heen draaien. Het verhaal is altijd dat VLAM niet investeert, dat het de sectoren zijn die betalen voor de werking en de promotie. Maar toch is VLAM daar en heeft VLAM heel wat middelen. Ook het coördineren, het samenbrengen van actoren enzovoort kost iets. Daar zit personeelsinzet achter.

Telkens wanneer er vragen zijn, wordt er gezegd dat het de sectoren zijn die betalen, maar uiteindelijk is het toch VLAM die bijdraagt. De irritatie zit hem juist daar. Ik zie niet goed in waarom op de startpagina van zo'n website VLAM expliciet moet worden vermeld als zijn rol toch zo klein is. Als VLAM enkel actoren heeft samengebracht en de verantwoordelijkheid voor de rest, zowel wat de inhoud als de financiering van de site, volledig bij de sector ligt, dan vraag ik mij af waarom het zo belangrijk is dat de sector VLAM op de startpagina vermeldt. Je kunt er niet onderuit dat dat de indruk wekt, vermits VLAM een overheidsinstelling is, dat dat een bepaalde legitimiteit aan die site verleent, terwijl die site een puur private aangelegenheid is, waar de sector – en dat is zijn goed recht – zijn specifieke, particulieren belangen verdedigt.

Ik blijf het dus zeer moeilijk hebben met de houding die men heeft. Als VLAM hierin inderdaad zo'n beperkte inbreng heeft, dan stel ik voor dat u VLAM als partner laat schrappen van de website. Het blijft een website van de sector, die is legitiem. Maar dan kan niet de indruk worden gewekt dat de Vlaamse overheid de inhoud van die site – want daarover gaat het dan – ook steunt. Ik heb de inhoud van die site bekeken. U zult het met mij eens zijn dat er daarbij wel wat vragen te stellen zijn. Vanuit de sector worden er inderdaad een aantal dingen aangehaald. Er wordt een bepaald standpunt ingenomen. Dat is zeer legitiem, vanuit de sector bekeken. Maar ik kan me niet voorstellen dat wat daar staat volledig wordt gedragen door de Vlaamse Regering.

Minister, mijn vraag aan u is heel concreet: bent u bereid om met VLAM te bekijken hoe men de verwijzing naar VLAM uit die website kan halen, zodat duidelijk is dat dit een puur privaat initiatief is vanuit de sector en waarbij de Vlaamse overheid op geen enkele manier goedkeuring geeft over wat er op die site staat?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Het valt mij op dat, wanneer we zulke discussies voeren over de positie en de rol van VLAM, het vaak gaat over vlees en nooit over bijvoorbeeld biolandbouw.

Minister, ik heb u horen zeggen dat de inhoud wordt gecheckt met een wetenschappelijk panel. Misschien kunt u daar nog meer over zeggen. Maar ik neem alvast aan dat wat daar staat ook wetenschappelijk werd afgetoetst en dat wetenschappelijk correct niet altijd hetzelfde is als wat sommigen onder ons verstaan als politiek correct. Wetenschappelijk correct en politiek correct hoeft niet altijd hetzelfde te betekenen.

Ik wil graag de link leggen met de positie die VLAM inneemt op het vlak van biolandbouw. Dat is ook een sector die men steunt – als we de logica doortrekken – met overheidsmiddelen, waarover we het allemaal misschien meer eens zullen zijn, maar het principe is volgens mij hetzelfde. Bij biolandbouw heb je dan ook nog eens het effect dat onze eigen sector onvoldoende aanbod produceert per jaar om aan de vraag in Vlaanderen te voldoen. Die overheidsmiddelen dienen dus ook nog eens om vooral buitenlandse producten in de markt te zetten.

Het is op dat punt dat ik een bijkomende vraag heb, minister. U hebt ooit aangekondigd om het lastenboek Bio te evalueren en te bekijken of we op die manier de productie in Vlaanderen konden optrekken. Hebt u daarover al meer nieuws? Is die oefening bezig of afgerond? Hebt u daar al conclusies van?

De voorzitter: Collega, Coenegrachts, u maakt wel een bijzondere omweg om tot uw vraag te komen. We zullen zien of de minister daar vandaag een antwoord op kan formuleren.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zou het misschien kunnen uitbreiden naar een webstek voor de visserij waar VLAM ook coördineert, dan hebben we het hele plaatje, maar ik heb net als de heer Coenegrachts de indruk dat de vraag specifiek is omdat het over vlees gaat. Ik ken het standpunt van bepaalde collega's over het eten van vlees maar ik heb toch uit het antwoord van de minister begrepen dat VLAM, en ik zie echt het probleem niet, enkel een coördinerende rol op zich neemt en dat er geen overheidsmiddelen naar vlees.be gaan.

Mijnheer Steenwegen, ik heb net nog eens de website vlees.be bezocht en ik zie daar toch heel wat informatie waaronder ook gezondheidsvragen over het gebruik van vlees. Het is een heel informatieve website, ik raad iedereen aan die eens te bezoeken. Ik zie echt het probleem niet waarom VLAM daar niet vermeld zou mogen worden, te meer omdat zij de coördinerende rol op zich nemen. Ik ben blij dat de minister nog eens de kernopdracht van VLAM heeft geschetst. Misschien moet u bij een volgend jaarverslag van VLAM die vragen nog eens stellen, dan kunnen we de discussie verder uitdiepen.

Bart Dochy (CD&V): Ik denk dat de kern daarmee inderdaad wel wordt aangeraakt. Ofwel zegt men dat VLAM een rol mag spelen in de promotie van die landbouwproducten waarvan vlees een onderdeel is, ofwel zegt men dat VLAM dat niet mag doen. Wanneer ervoor wordt gekozen om dat toch te laten doen, in uitvoering van de Europese verordening, dan zal die website daar een onderdeel van zijn. Ik begrijp eigenlijk ook niet echt wat het probleem is in dezen maar het debat mag natuurlijk gevoerd worden en zal misschien nog eens extra benadrukt kunnen worden wanneer VLAM haar jaarverslag hier komt voorstellen.

Ik denk inderdaad dat de keuze om al dan niet vlees te eten een vrijheid is van de mensen en dat we de mensen die vlees eten, dat op een gezonde manier moeten

laten doen. Dat promoten heeft een meerwaarde in het kader van een gezond voedingspatroon, wat ook op die website is opgenomen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, nu er zoveel te doen is over vlees.be, heb ik tijdens de aanvullende vragen zelf eens naar de website gesurfd, want dat had ik nog niet gedaan, mijnheer Steenwegen. Ik vind het logo van VLAM daar niet terug, gelieve dit dus toch nog eens te bekijken.

Wanneer het echter gaat over vlees.be, zegt men: "Deze informatieve website is gemaakt door de sector en met sectormiddelen. VLAM coördineerde dit proces." Dat zie ik dus wel, maar ik zie geen logo's. Helemaal onderaan staan een aantal logo's maar VLAM zit daar niet tussen. Ik begrijp dat het een andere indruk zou geven indien VLAM daar met haar logo op zou staan, maar ik vind dat niet terug. Wat er nu staat, lijkt me dan ook in orde.

Ik maak even de sprong naar wat de heer Coenegrachts heeft gezegd. Ik heb intussen ook eens gevraagd of dat nog gebeurt. Zo zit bijvoorbeeld de site van Nutrition Information Center (NICE) binnen VLAM, en werkt VLAM ook mee aan de promotie voor www.groenvanbijons.be. Dat zijn allemaal initiatieven waar VLAM aan meewerkt. Het gaat dus niet alleen over vlees maar ook over andere producten.

Op zich heb ik er dus probleem mee maar wel, mijnheer Steenwegen, wanneer de indruk zou worden gewekt dat het iets is van VLAM. Dat is het niet. Ik heb geprobeerd u duidelijk te maken dat dat niet zo is.

Met het lastenboek Bio zijn we nog bezig, collega Coenegrachts. Het is goed dat u het nog eens opmerkt. Dat komt in orde. Ik denk dat dit de toets kan doorstaan en ik sluit me aan bij een aantal opmerkingen die de collega's hebben gemaakt.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel, minister en collega's. Ik beseft dat het een beetje een gevoelig onderwerp is. Minister, wat u leest, is natuurlijk ook wat ik gelezen heb. Waar het mij eigenlijk om gaat, is dat de overheid moet proberen om coherent te zijn. Dat wil zeggen dat wij onze middelen niet gebruiken om dingen te promoten die we op een andere plek afraden. Afgaande op de gezondheids-indicatoren, weten we dat we eigenlijk veel te veel vlees eten. Dan is het een beetje raar dat diezelfde overheid die enorm veel geld uitgeeft aan gezondheidsproblemen die te maken hebben met een fout eetpatroon, waarvan vlees een van de aspecten is, toch middelen blijft geven voor de promotie van zo'n voedingspatroon dat verandering nodig heeft. Dat is een irritatie of frustratie die al een tijdje aanwezig is, niet sinds vandaag of gisteren. Wij vinden het belangrijk dat er een zekere coherentie is in het beleid en dat een overheid op die manier ook effectief kan zijn, niet alleen efficiënt maar ook effectief. Zo worden de doelen bereikt die men nastreeft en die niet tegengesteld zijn aan elkaar.

Minister, ik heb uw antwoord gehoord. We zullen die discussie misschien later, als het VLAM zijn jaarrapport voorstelt, verder voeren. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het onderzoek van de Internationale Raad voor de Verkenning van de Zee naar pulsvisserij – 2402 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, we komen nu tot het luik 'gezonde voeding', hoewel dat door sommigen ook al betwist wordt. Dat is echter een ander debat.

Ik weet ook wel, voorzitter, dat pulsvisserij in deze commissie tijdens deze legislatuur en vroeger al verschillende keren besproken werd. Ik botste onlangs op een rapport over de pulsvisserij van de Internationale Raad voor de Verkenning van de Zee (ICES). Dat zou de belangrijkste internationale wetenschappelijke organisatie zijn op dit vlak. Ze stelde dat pulsvissen minder impact heeft op ecologie en milieu dan vissen via de traditionele boomkor.

Vooraleer sommige collega's me daarvan zouden beschuldigen: het is absoluut niet zo dat ik de verdediging op mij neem van Nederlandse vissers. Ik vind wel dat we dergelijke onderwerpen niet uit de weg mogen gaan. Het waren vooral Nederlandse vissers die de afgelopen jaren veel gebruik maakten van de pulstechniek. De Europese Unie verbood het pulsvissen vorig jaar, omdat het ecologisch onverantwoord zou zijn. Nu zeggen de wetenschappers bij ICES dat dit niet klopt en dat pulsvissen een verantwoord alternatief is voor de traditionele boomkor. Ik denk dat iedereen in deze commissie weet wat daarmee bedoeld wordt. Ze baseren zich op een rapport dat is geschreven door een team onder leiding van, niet toevallig, een Nederlandse wetenschapper, Adriaan Rijnsdorp.

Minister, hebt u kennis van dit rapport van ICES? Heeft het rapport überhaupt een meerwaarde?

Wat vindt u van de conclusie van dit rapport?

Zal hiermee het Europees verbod op pulsvissen opnieuw op de politieke agenda geplaatst worden door Nederland of andere landen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Sintobin, de International Council for the Exploration of the Sea (ICES), is een intergouvernementele marien-wetenschappelijke organisatie. ICES brengt zevenhonderd mariengerelateerde instituten en organisaties uit meer dan twintig landen samen. Ik heb kennis genomen van de publicatie van het nieuwe ICES-rapport aangaande de impact van pulsvisserij op tong, op de ecosystemen en de omgeving. Het nieuwe advies stelt dat de omschakeling van een traditionele boomkor op pulsvisserij bijdraagt aan het verminderen van de impact van tongvisserij op de ecosystemen en de omgeving.

Het onderzoek kwam er op Nederlandse vraag. Nederland is, zoals u weet, binnen de Europese Unie pleitbezorger van de pulsvisserij. Het gaat om een meerjarig onderzoek door een aantal wetenschappelijke instellingen. Het gepubliceerde rapport moet nog grondig onderzocht worden door het departement Landbouw en Visserij. Het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) was naast de Universiteit van Wageningen een van de drie wetenschappelijke instellingen die aan het onderzoek meegewerkt hebben. Dat is al positief, dat ILVO eraan meegewerkt heeft. ILVO voert ook al jaren onderzoek uit naar de techniek van de

pulsvisserij, maar met focus op de garnaalpulsvisserij. En daaruit is gebleken dat de techniek voor meerdere toepassingen veel potentieel heeft, op voorwaarde dat ze correct wordt toegepast.

Het advies is wetenschappelijk sterk onderbouwd qua biologische en ecologische effecten. Het toont duidelijk aan dat de pulsvisserij als techniek een grote stap vooruit is in vergelijking met de traditionele Nederlandse boomkorvisserij, zeker op het vlak van ecosysteemimpact en brandstofverbruik. Ik wil er wel op wijzen dat onze boomkorvisserij verschilt van de Nederlandse vloot. Vlaamse vissers hebben sterk ingezet op de aanpassing van hun vistuig, om het lichter te maken voor minder bodemberoering en daling van het brandstofverbruik. Aanpassingen zoals het Vlaams paneel en het 'benthos release panel' zorgen voor vermindering van de ongewenste vangsten. De sociale en economische effecten zijn in het wetenschappelijk onderzoek nog niet mee onderzocht, alsook de mogelijke effecten op kleine ruimtelijke schaal, omdat het rapport de Noordzee als geheel bekijkt en geen evaluatie maakt voor deelgebieden.

België verbiedt sinds 14 augustus 2019 het beoefenen van pulsvisserij binnen de twaalfmijlzone en gaf daarbij uitvoering aan de Europese verordening. Het verbod kwam er op vraag van de kustvissers en de sportvisserij, die een significante afname van hun vangsten vaststelden. Het besluit voor dat verbod wordt nu wetenschappelijk ondersteund in het rapport dat enkele weken geleden gepubliceerd is. ILVO plaatst daar drie nuancerende bedenkingen bij. Ten eerste: in de Belgische twaalfmijlzone is er een negatief effect op de vispopulaties, omdat de zone buitenproportioneel intens bevist is door Nederlandse pulskotters. Die intensieve pulsvisserij heeft aantoonbaar negatieve gevolgen gehad voor de visstand voor de Belgische kust. Ten tweede: de klachten van Belgische, Franse en Engelse kleinschalige vissers die een competitief nadeel ondervonden, zijn niet tijdig of te weinig gehoord. En ten derde: de door Nederland toegepaste pulsvisserij behoorde tot het frame van wetenschappelijk onderzoek naar een experimentele visserijmethode, maar werd eigenlijk op grote schaal toegepast in de commerciële visserij. De omvang van die commerciële toepassing oversteeg in de feiten de omvang van de wetenschappelijke dataverzameling, wat heeft gezorgd voor een scheefgetrokken situatie.

Pulsvisserij werd in het verleden binnen de Europese wetgeving bestempeld als een verboden visserijmethode, waarop een aantal Europese uitzonderingen zijn gemaakt. Met de nieuwe verordening is het verbod algemeen vanaf 1 juli 2021.

Ongetwijfeld zal Nederland naar het rapport verwijzen bij de evaluatie van de verordening. De Nederlandse overheid heeft het rapport ook naar het parlement gestuurd. Ook is bekend dat Nederland een procedure bij het Europese Hof van Justitie heeft opgestart in verband met het verbod. Wij volgen dat zeker op de voet op. Het laatste woord over dit rapport is dus nog niet gezegd en geschreven.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor de verdere toelichting wat dit rapport betreft, dat toch wel belangrijk is, in die zin dat de pulsvisserij daarmee op de politieke agenda op Europees niveau zal komen. Daar zullen wij opnieuw een standpunt moeten bepalen. Maar zoals u zegt, zullen we dit moeten afwachten.

Maar ik ben het met u - en met ILVO - eens dat er toch een aantal nuances zijn waar we rekening mee moeten houden. Ik heb het gezegd bij mijn inleiding: ik heb die vraag niet gesteld om de Nederlandse vissers te verdedigen. Maar ik denk dat we, vooruitziend op de discussie die binnen afzienbare tijd zal plaatsvinden op Europees niveau, ook hier in deze commissie van gedachten moeten kunnen wisselen. Zo weten we waarover we spreken. Ik ben gerust bereid om dit rapport

mee te sturen met mijn vraag, maar blijkbaar was dat technisch niet mogelijk. Misschien stuur ik de link nog door naar de secretaris, zodat dit kan worden bezorgd aan de commissieleden die interesse hebben om dit rapport eens te lezen.

Ik wil trouwens ook de collega's warm maken voor het nieuwe nummer van De Grote Rede. Daar staat een heel interessant artikel in met de titel 'Voelen vissen pijn?' Het klinkt misschien banaal maar het is een wetenschappelijk artikel dat kan leiden tot een beter inzicht bij de collega's wat visserij betreft.

De voorzitter: Bedankt, mijnheer Sintobin. Wij verwachten die link naar dat rapport. De secretaris zal dat dan verspreiden onder leden van de commissie.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Het is een zeer terechte vraag die de heer Sintobin stelt. Ik zou in die zin ook graag op zijn aanbod willen ingaan, zodat we hier nog wat dieper kunnen op ingaan. Ik denk inderdaad dat dit een belangrijke thematiek is. Als het over het thema visserij gaat, de thema's waarover we tussenkomen, kun je die eigenlijk structureel samenvatten. Dit is een van die harde thema's waar de komende jaren nog veel over zal worden gesproken. Het lijkt mij misschien interessant om deze vraag aan te grijpen om misschien in de regeling van de werkzaamheden in het najaar te kijken of we ook rond dit onderzoek breder van gedachten kunnen wisselen.

Het is een zeer technisch onderzoek, ik ga er vandaag niet te diep op ingaan. Ik ben ook pas begonnen met het door te nemen en te bestuderen. Maar het lijkt mij toch interessant en relevant om een voorafname te doen op het gesprek dat zeker op Europees niveau nog zal plaatsvinden, en te zorgen dat we er tijdig bij zijn. Dat is dus zeker een goede suggestie van collega Sintobin.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik zou daar ook graag bij aansluiten. Ik denk dat dit thema te belangrijk is om er nu alleen bij deze vraag om uitleg op terug te komen.

Bij die pulsvisserij komen er eigenlijk twee problemen naar boven. Ten eerste is er de visserijdruk in de Zuidelijke Noordzee, onder de Belgische en de Engelse kust. Die steeg na de komst van meer pulsvisserij. Dat blijkt ook uit kaartjes die in die studie van ICES aan bod komen. Daar zit ook de meeste tong, en de pulsvissers vingen daar natuurlijk het leeuwendeel van. Voor de Nederlandse en andere buitenlandse vissers zonder elektrisch vaartuig bleef er natuurlijk nauwelijks tong over. Ik denk dat dat het fundamentele probleem in de discussie is.

Wat ook kwaad bloed heeft gezet, en dat staat dan niet in dat rapport, is dat die relatief kleine pulskotters met een motorvermogen van 300 PK onder de kust mochten blijven vissen binnen de twaalfmijlszones. En daar hadden hun buitenlandse collega's met veel kleinere schepen zonder pulskor natuurlijk het nakijken naar. Het is natuurlijk duidelijk dat dat voor scheefgetrokken gezichten zorgt.

Voordat het Europees Parlement in 2018 tot een verbod op pulskor overging zijn Nederlandse visserijorganisaties begonnen met onderhandelingen over mogelijke tijdelijke sluitingen van visgronden voor pulsvisserij in de Thamesmonding en onder de Belgische kust. Dat was natuurlijk redelijk laat, want op dat moment had de Nederlandse overheid in overleg met de visserijorganisaties beperkingen kunnen instellen. Misschien kan dat alsnog?

Vandaag had ik toch nog een bijkomende vraag. Hebt u signalen opgevangen dat Nederlandse visserijorganisaties nu eventueel toch bereid zouden zijn om te onderhandelen over een al of niet tijdelijke sluiting van visgronden voor pulsvisserij

aan de Belgische kust? Dat zou misschien een deel van het probleem kunnen oplossen.

De voorzitter: We hebben in elk geval een moment ingepland om naar Oostende te gaan. Ik zie de burgemeester van Oostende hier ook net verschijnen voor zijn volgende vraag. Het is de bedoeling om de mensen van ILVO te bezoeken en het is net daar dat die proeven gebeuren rond die pulsvisserij. We kunnen van de gelegenheid gebruikmaken om ons daarin wat te verdiepen en dan kunnen we ook zien in welke mate we nog moeten doorgaan op deze thematiek. Het is voor onze visserij zeer belangrijk dat we dit goed in de gaten houden.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kijk ook uit naar de toekomstige bespreking. De combinatie met het bezoek aan ILVO lijkt mij zeker nuttig, voorzitter. Het is sowieso een zeer belangrijk debat om te voeren, ook een genuanceerd debat. We hebben dat in het verleden gedaan en zullen dat ook blijven doen. Het is voor mij zeer belangrijk – dat heb ik al gezegd – dat ILVO heeft meegewerkt aan dat ICES-rapport, naast het eigen pulsonderzoek dat ze voeren.

Mevrouw Coudyser, de puls is enkel toegelaten in het zuidelijke deel van de Noordzee. De visserijdruk is daar inderdaad hoog door de puls. Dat wordt ook bevestigd in het onderzoek van ILVO. Wij delen die vaststelling.

Bij ons weten zijn er geen recente gesprekken geweest tussen onze Vlaamse vissers en de Nederlandse sector over het vrijwillig sluiten van bepaalde zones. Maar we volgen dat zeker verder op, mochten we signalen in die richting krijgen.

Collega Vaneeckhout, ik heb support gegeven aan uw suggestie om dat in detail te bekijken. Ik vind dat dat geen ideologisch debat is, het is een technisch debat in het belang van de toekomst van de zeevisserij. We zullen onze vissers daarin goed begeleiden en steunen.

De voorzitter: Dank u wel, dat is een mooi engagement.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik ben tevreden met de steun van de collega's en de minister om het debat verder te voeren. Het gaat inderdaad niet om een ideologisch debat, maar om een vrij technisch debat.

Ik ga ook graag in op de uitnodiging van de burgemeester van Oostende. Hem kennende, zal hij er wel voor zorgen dat dat in orde is. Maar ik zou misschien de combinatie maken, niet alleen ILVO. Ik weet niet wat de bedoeling precies is, we kunnen het daarover hebben in de regeling van de werkzaamheden. In het verleden hebben we met de commissie de visveiling en het aan wal brengen van vis gecombineerd met een bezoek aan ILVO. Ik denk dat de nieuwe mensen dat nog nooit hebben gezien. Het is al een tijd geleden, maar dat was heel interessant. Ik beveel het alle collega's aan.

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, we hadden eigenlijk afgesproken om Oostende te bezoeken op 19 juni. Maar wegens corona is dat uitgesteld. We nemen een nieuwe datum. Het programma wordt inderdaad uitgewerkt in afspraak met de burgemeester van Oostende, die ons daar zal ontvangen. We hebben er dus alle vertrouwen in, zeker na uw bijkomende suggestie.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De visveiling kunnen we ook in Zeebrugge bezoeken. Ik kan dat regelen.

De voorzitter: We zullen zien. Het is misschien een vorm van opbod, net als een veiling steeds een opbod of afbod is. We kiezen in ieder geval voor de beste kwaliteit tegen de beste prijs.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de evaluatie en de toekomst van het project Vistraject – 3030 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega's, ik mag jullie binnenkort in Oostende ontvangen. Het zal uiteraard in orde zijn, mijnheer Sintobin, daar moet u niet aan twifelen.

Minister, in 2015 werd het project Vistraject opgestart, de operationalisering van het convenant voor duurzame visserij, dat in 2011 werd ondertekend. Zeer bijzonder aan dit project was dat de Rederscentrale de promotor was, maar Natuurpunt de trekker en dat ILVO, waar we elkaar vorige week nog hebben ontmoet, de rol van adviseur op zich heeft genomen. Daarmee kreeg Vlaanderen een voor Europa vrij unieke samenwerking tussen de sector en de ecologische organisaties om de visserij te verduurzamen.

Het project Vistraject bevatte dan zeven doelstellingen die het concept duurzaamheid in zijn ecologische, economische en sociale dimensie vorm gaven. De Vlaamse visserij draagt ertoe bij dat alle commerciële visbestanden zich bevinden binnen veilige grenzen. De vissersvloot heeft een minimale impact op het ecosysteem. De natuur op zee wordt beschermd. De rederijen zijn economisch rendabel. Er is een kleinschalige kustvisserij, een sociaal verantwoorde visserij en er zijn nieuwe vissers.

Intussen zijn we vijf jaar verder en zijn ook sommige doelstellingen uit het Vistraject gefocust op resultaten in 2020. Een voorbeeld: in 2020 moeten alle visbestanden duurzaam worden beheerd.

Minister, bestaat er een evaluatie van de resultaten van Vistraject voor alle zeven de hoofdobjectieven? Vallen die resultaten mee of tegen?

Is er nood aan een nieuwe versie van Vistraject nu Europa wellicht nog meer zal aandringen op verduurzaming van onze visserij, nu corona zich sterk zal laten voelen in de sector en nu de brexit dreigt uit te lopen op een no-deal?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Een formele eindevaluatie van het convenant Visserij Verduurzaamt is tot nog toe niet gebeurd. Visserij Verduurzaamt loopt tot eind dit jaar en er zijn nog verschillende projecten in uitvoering.

Voor de realisatie van Vistraject worden acties uitgewerkt in vier verschillende werkgroepen, namelijk de werkgroep visserij met de Rederscentrale, de werkgroep vernieuwing met het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), de werkgroep kust met de provincie West-Vlaanderen en de werkgroep beleid met het departement Landbouw en Visserij.

Deze acties worden opgevolgd binnen de taskforce, ze worden daar ook geëvalueerd en bijgestuurd en Natuurpunt houdt de vinger aan de pols voor het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen. Uit allerlei indicatoren en signalen vanuit de sector kan afgeleid worden dat de doelstellingen van het convenant die betrekking hebben op het Vlaams beleid grotendeels behaald worden maar ik heb nog geen definitieve eindevaluatie.

Wetenschappers stellen vast dat de visbestanden gezond te noemen zijn. Hierbij blijft een voortdurende dataverzameling en regeling van de vangsttoewijzingen noodzakelijk. Zeer belangrijk is ook dat er een nieuwe dynamiek in de sector gebracht werd. Bewijs hiervan zijn de duurzaamheidserkenning 'Visserij Verduurzaamt' waarbij talloze reders meestapten met het ILVO in een individueel begeleidingstraject in het kader van de verduurzaming van onze vloot alsook de verschillende reders die concrete plannen hebben om hun bedrijf te moderniseren en te verduurzamen. Zo bereiden ze zich voor op de toekomst.

Zoals eerder toegelicht in deze commissie, worden momenteel stappen ondernomen om de duurzaamheidserkenning ook te gebruiken in de communicatie met de eindconsument. Vorige week maakte een eerste supermarkt in Ieper kenbaar dat ze hiermee aan de slag gingen.

Er is inderdaad nood aan een nieuw convenant. Ik ben ervan overtuigd dat we deze positieve dynamiek samen moeten verderzetten, de resultaten moeten bestendigen, en doelen en acties moeten formuleren voor nieuwe uitdagingen. Het behalen van steeds betere duurzaamheidsresultaten blijft en we weten niet wat corona en de brexit aan problemen zullen brengen. Ik geloof sterk in het overlegmodel met de verschillende stakeholders binnen een nieuw convenant, zodat vanuit verschillende invalshoeken samen kan worden gebouwd aan de toekomst van onze Vlaamse visserij. Daarom hebben mijn medewerkers al de eerste stappen gezet en overleg opgestart met alle relevante actoren, de Rederscentrale, Natuurpunt, het ILVO en het departement Landbouw en Visserij, over een vervolgtraject.

Ik hoop u hiermee verblijd te hebben, mijnheer Tommelein.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Zoals u weet, heb ik niet veel nodig om verblijd te worden. Ik ben van nature een blijde mens en ik ben altijd heel positief gestemd, ook na uw antwoord, minister. Ik merk immers dat de formele evaluatie hoogstwaarschijnlijk een positief resultaat zal hebben. Hoewel nog niet alle zaken volledig zijn uitgewerkt, vind ik dat er voldoende wisselwerking is tussen de verschillende spelers en dat verheugt me.

Al meerdere malen is in de commissie gezegd dat de verduurzaming voor de Vlaamse visserij een troef is en dat we daarbij op een zeer goede manier naar de toekomst moeten kijken en erop inspelen. Het stemt me dan ook heel tevreden dat u als minister al met de gedachte rondloopt om tot een nieuwe versie van het Vistraject te komen en verder in te zetten op verduurzaming in deze legislatuur.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik denk dat we inderdaad kunnen vaststellen dat er een nieuwe dynamiek zit in de sector en dat ze ook alle mogelijke inspanningen leveren om die verduurzaming door te voeren. Het is ook goed dat dit in de hele keten, zowel qua strategie als qua publiekswerking, doorgevoerd wordt. Ik las onlangs nog een advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) waarin gevraagd werd om tijdig van start te gaan met de voorbereiding van dat derde convenant voor duurzame visserij. Door corona heeft dat uiteraard een beetje vertraging opgelopen. Ik ga ervan uit dat de overlegmomenten met de

verschillende stakeholders die ondertussen opgestart zijn, daarin kaderen. Maar kunt u eventueel iets meer zeggen over het nieuwe tijdspad om tot dat derde convenant voor duurzame visserij te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Tommelein, bedankt voor uw aanvullende opmerkingen.

Mevrouw Coudyser, er komt sowieso een nieuw advies van de SALV over het nieuwe convenant. De besprekingen hebben wat vertraging opgelopen door corona maar zijn opgestart. Het is de bedoeling om eind dit jaar ongeveer rond te zijn.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Bedankt voor het antwoord, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de investeringen in veiligheids- en energiemaatregelen voor vissersvaartuigen – 3031 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, u hebt aangekondigd 4 miljoen euro te zullen investeren in veiligheids- en energiemaatregelen van vissersvaartuigen. Concreet is de Europese en Vlaamse steun bedoeld voor de vijf vervangende vaartuigen in het belang van de veiligheid van de bemanning en van het klimaat.

Net voor de corona-uitbraak werd bekend dat er voor het eerst sinds lang een aantal bestellingen in de pipeline zaten om nieuwe vissersvaartuigen in de vaart te brengen. De Vlaamse vloot is behoorlijk verouderd en heeft baat bij vernieuwbouw. Europa heeft echter steun voor nieuwe schepen afgeblokt.

Nu hebt u toch middelen gevonden om die vernieuwbouw te steunen. Als reders ervoor kiezen om investeringen te doen die verder gaan dan de bestaande Europese en Belgische voorschriften, dan kunnen ze rekenen op steun van de Vlaamse overheid. Die Europese en Vlaamse middelen worden gebruikt om de arbeidsomstandigheden van de vissers aan boord te verbeteren, zoals extra comfort in de hutten en beschutting voor de vissers. Daarnaast gaat het om investeringen aan boord om de uitstoot van verontreinigde stoffen of broeikasgassen te verminderen en – heel belangrijk – minder energie te verbruiken. Dat blijf ik een belangrijk aandachtspunt vinden. De steun bedraagt maximaal 50 procent van de investeringen.

Minister, vanuit welke budgetten hebt u deze 4 miljoen euro voor de visserij voorzien? Gaat het om bijkomende middelen of kaderen deze middelen reeds in geplande investeringen?

Voor welke concrete projecten worden die middelen voorzien?

Op basis van welke parameters zult u die middelen toekennen?

Europa verbiedt subsidiëring voor nieuwbouwschepen. Hoe kadert deze steun voor nieuwe vaartuigen binnen dit verbod?

Naast de veiligheid van de bemanning zijn ook klimaatmaatregelen belangrijke aandachtspunten. Wat moeten we daar concreet onder verstaan?

Vallen selectieve, duurzame vangtechnieken hier eveneens onder?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de Europese financiële steun komt vanuit het huidige operationele programma voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij. Vanuit Vlaanderen worden er evenredig middelen ter beschikking gesteld vanuit het Financieringsinstrument voor de Visserij- en Aquacultuursector voor dezelfde projecten. Het gaat dus niet om bijkomende middelen, maar om reguliere middelen die ingezet worden onder maatregel 32 'gezondheid en veiligheid' en maatregel 41 'energie-efficiëntie en klimaat' van dat Europese programma.

Het gaat over tien investeringsprojecten in diverse vaartuigen. Er zijn er een zevental ingediend in 2019, de overige drie in 2020. Enerzijds gaat het om investeringen aan boord, die bijdragen tot de energie-efficiëntie en het klimaat, zoals de innovatieve technieken om minder brandstof te verbruiken, en anderzijds om een investering die bijdraagt tot de gezondheid en veiligheid en die de arbeidsomstandigheden van de vissers aan boord verbetert. Denk aan extra comfort van de hutten en de beschutting van de vissers. Voor maatregelen 32 en 41 samen geldt een maximaal subsidiebedrag van 800.000 euro, waarbij voor elk van de maatregelen apart de limiet gelegd wordt op maximaal 500.000 euro totale overheidssteun.

Wat zijn de parameters? Daarvoor worden de generieke selectiecriteria toegepast die tot dusver gelden voor alle projecten onder die maatregelen. Er wordt daarbij een inschatting gemaakt van de relevantie, de omvang en impact van de projecten. De projectonderdelen werden al vaak toegepast onder het programma, en dezelfde waarderingscijfers werden dan ook voor deze aanvragen gebruikt.

De investeringen vallen onder artikel 32 en 41 van de verordening en zijn conform de regelgeving. De nieuwbouw zelf wordt niet ondersteund. Alleen de extralegale aanpassingen die de veiligheid, het comfort of de energie-efficiëntie sterk verbeteren, komen in aanmerking. Veiligheid en comfort vallen, zoals reeds gezegd, onder maatregel 32. Dat is bijvoorbeeld extra LED-verlichting, airconditioning, extra comfort in de leefruimtes of extra beschutting en veiligheid aan dek rond de lieren en de zware machines. Onder maatregel 41 kan steun worden toegekend om de gevolgen van de klimaatverandering te matigen en om de vissersvaartuigen energie-efficiënter te maken. Via het effect van minder brandstofgebruik is er ook een vermindering van de impact op het klimaat.

Investeringen in vistuig, zoals dat heet, komen ook in aanmerking voor steun onder artikel 41, op voorwaarde dat zij de selectiviteit van dat vistuig niet ondermijnen. Bij de projecten waarover u de vraag stelt, werd gekozen voor de best beschikbare technieken, maar voor recht op steun moet het gaan over extra investeringen die zorgen voor energie-efficiëntie. Dus niet het volledige vistuig komt in aanmerking. Vaak is het maximumbedrag trouwens ook al bereikt.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Bedankt, minister, en proficiat voor uw creativiteit en de manier waarop u de zaken aanpakt. Visser zijn, is inderdaad een zwaar en niet ongevaarlijk beroep. Het comfort van die vissers en een betere beschutting zijn inderdaad belangrijk. Uw beslissing om extra veiligheidsmaatregelen te voorzien, en ook extra middelen daarvoor, is zeker verantwoord. Idem dito voor energiematregelen. Ik juich dat toe. Tegenwoordig vallen de energiekosten mee. We

hebben andere tijden gehad, waarbij de vissers schreeuwden om hulp toen de energieprijzen te hoog stonden. Maar dat kan altijd terugkeren. Je weet dat nooit. Nieuwe vaartuigen zullen alvast energiezuiniger zijn, en daar vaart iedereen wel bij.

Minister, deze investeringen zijn oké, maar ze blijven wel één belangrijke handicap verdoezelen, namelijk dat we in Vlaanderen geconfronteerd worden met het Europese verbod om nieuwbouw te ondersteunen. Dat is allemaal begrijpelijk vanuit het globale, Europese perspectief, maar voor Vlaanderen, met zijn kleine, verouderde vloot, die bovendien niet aangepast is aan de eisen rond selectieve visserij, zou dit toch een goede oplossing kunnen zijn. Ik kan er alleen maar op blijven aandringen, minister, dat u op Europees niveau uw boodschap helder overbrengt, om toch iets te doen bewegen richting nieuwbouw voor specifieke landen en regio's, zoals Vlaanderen, omdat wij daar echt wel nood aan hebben. Ik reken op u. Ik weet dat ik op u kan rekenen om die boodschap in het andere Brussel, het Europese Brussel, of in een ander land, als jullie nog eens bij elkaar komen, luid te verkondigen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is inderdaad zo. Collega Tommelein heeft ernaar verwezen: op het moment dat de dieselprijzen enorm hoog stonden ging het heel slecht. Eigenlijk is het de afgelopen decennia alleen maar bergaf gegaan met onze visserij wat het aantal boten betreft. En nu is er eigenlijk een beetje een relance binnen de visserijsector. Ik ben natuurlijk heel tevreden dat een aantal investeringen worden ondersteund qua veiligheid, qua duurzaamheid. U hebt het aangehaald in uw antwoord aan collega Tommelein.

Ik moet collega Tommelein ook wel ondersteunen, want ik vind het onbegrijpelijk dat vissers die willen investeren in een nieuw vaartuig en willen voldoen aan de nieuwste technologieën qua vissen en qua milieu- en klimaateisen, daar echt enorm veel geld moeten in investeren. Ik denk dat er op dit moment twee in de steigers staan, als ik dat zo mag zeggen. En ik vind het onbegrijpelijk dat men die investeringen dan niet kan of mag ondersteunen. Ik zou er bij u dan ook op willen aandringen om te proberen om daar op Europees niveau iets aan te doen. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Het is inderdaad in dezelfde lijn dat ik wil tussenkomen. Ik zal het dan ook heel kort doen. Ik sluit aan bij de woorden van collega Sintobin: het is onbegrijpelijk en onuitlegbaar dat dergelijke steun voor nieuwbouw van schepen die willen voldoen aan de modernste normen niet mag vanuit Europa. Ik denk echt dat we dat keer op keer op tafel moeten leggen.

Het zou zijn alsof je bij wagens zegt dat we alle fiscale stimulansen enkel zouden toekennen op het moment dat je je oude dieselwagen ombouwt tot een elektrische wagen, anders heb je op niets recht. Dat valt niet uit te leggen. Als we van de visserij een innovatieve sector willen maken, dan moeten we daar echt op Europees niveau op inzetten. Ik begrijp dat niemand hier dat helemaal zelf in handen heeft. Maar we mogen de kans niet laten liggen om dat keer op keer op tafel te leggen. Als Europa echt voor de Green Deal wil gaan, dan moet het dat ook consequent doen, dus ook in de visserijsector.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Eerst en vooral, bedankt voor het complimentje, collega Tommelein, dat ik mijn creativiteit inzet om steun te geven binnen het legale kader dat bestaat. En uw knipoogje maakt mijn dag goed.

Ik heb begrepen dat ik ook een actuele vraag van u krijg in het parlement. Anders had ik een vrije namiddag, maar ik kom ongelooflijk graag naar het parlement, zeker om op vragen van u te antwoorden. Daarmee heb je het complimentje en de bloempot terug. Collega Sintobin ziet het niet meer zitten, hij schudt met zijn hoofd.

Wat ik eigenlijk wilde zeggen is dat ik dat verbod op steun voor nieuwbouw ook een dikke schande vind. Ik blijf beleefd, maar ik wil jullie meegeven dat dat verbod al bestaat sinds 2006. Het was Yves Leterme die destijds als een van de enige lidstaten tegen dat EU-voorstel heeft gestemd in de Europese Raad. Maar ik zal mij met jullie steun beraden om dat op een geheel Vlaamse wijze terug op tafel te krijgen. Wie niet waagt, blijft eeuwig maagd. Ik maak daar in elk geval werk van.

Collega Sintobin, de dieselprijzen hebben inderdaad een enorme impact. Er is ook heel veel onderzoek gebeurd naar energie-efficiënte technieken. Dat onderzoek heeft net geleid tot de concrete steun die we nu geven. Maar weet dat je het nieuwste van het nieuwste niet kunt steunen. Het blijft het oude dat je vernieuwt.

Anderzijds merk ik dat die lijn ook wel in de landbouw doorgetrokken wordt. Je krijgt in de stallen bijvoorbeeld enkel steun voor bijkomende technieken, niet voor splinternieuwe stallen. Het is iets wat we misschien ook iets breder moeten bekijken. Maar de visserijsector is zeer acuut omdat onze vloot natuurlijk fel verouderd is. We zien dan wel dat vissers investeren in nieuwe vaartuigen, wat natuurlijk ook een goede zaak is. Ik probeer maximaal mijn gekende creativiteit te gebruiken om ondersteuning te geven waar dat kan. Dat wordt vervolgd, zeker na jullie tussenkomsten.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Als parlamentslid krijg je altijd het laatste woord. Ik heb dat vijf jaar moeten missen, dus ik maak er nu graag gebruik van.

Ik dank de collega's van de oppositie voor de volmondige steun die ik krijg om te pleiten voor vernieuwbouw bij Europa. Minister, ik zou zeggen: u kunt beter dan Yves Leterme. Ik geloof in u, u weet dat. U zult daarin slagen, absoluut.

De voorzitter: Dank u wel voor uw vertrouwen in de minister.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een geplande mosselboerderij voor de Westkust – 3043 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Een mooie vraag, op de dag dat de Zeeuwse mosselen uit de zee worden gehaald.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Die zullen we misschien wat later op de dag proeven, dat zal nog niet voor nu zijn.

Minister, na een vraag waarover we het allemaal helemaal eens waren, komt nu een heel ander thema aan bod: de mosselboerderij voor de Westkust.

De voorbije maanden liep er een openbare bevraging rond de plannen van Colruyt Group voor de inplanting van een zogenaamde mosselboerderij voor de kust van Nieuwpoort. De reacties op die plannen kunnen we verdeeld noemen. Enerzijds

vormt de aquacultuur een economische sector met zeer veel groeikansen – ik denk dat iedereen in deze commissie daarvan overtuigd is – maar anderzijds heeft de visserijsector de vrees dat dit voor een inkrimping van haar visgronden zou kunnen zorgen. Vanuit toeristische kant, met name de pleziervaart, wordt er argwanend gekeken naar deze plannen. En ook vanuit de milieubeweging is er de nodige scepsis over hoe de economische activiteiten te verzoenen zijn met de habitat- en vogelrichtlijngebieden voor de Westkust.

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) heeft alvast een omstandig advies geformuleerd aan de minister van de Noordzee, Philippe De Backer. Want ook hier, collega's, zitten we met verdeelde bevoegdheden.

Veel van de sectorale bezorgdheden komen in het advies terug. De SALV stelt dat het milieueffectenrapport duidelijk maakt dat de projectzone zal worden afgesloten voor onder andere actieve visserij – professioneel en recreatief – en dat er ruimtelijk verlies van visgronden zal optreden voor het kustvissersegment. De SALV vraagt dan ook de opmaak van een visserijeffectenrapport (VER).

De SALV wijst ook duidelijk op de mogelijke impact voor het zeeleven. Het aquacultuurproject zou een negatieve impact hebben op de integriteit van de Natura 2000-gebieden Vlaamse Banken en Vogelrichtlijngebied 1 en zou de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor deze twee gebieden en Natura 2000-soorten in gevaar brengen. Een van de aanbevelingen van de SALV is dan ook heel duidelijk: "De adviesraad plaatst kanttekeningen bij de invulling van de verschillende dimensies van duurzaamheid in het voorliggende project en vraagt om de ruimtelijke inplanting te heroverwegen."

Minister, hoe kijkt de Vlaamse Regering naar de plannen voor een mosselboerderij voor de Westkust? Volgt u zelf, als minister, de opmerkingen van de SALV? Kwam de Vlaamse Regering reeds tussen in de openbare bevraging over het project? Of had u hierover contact met collega De Backer, de indieners van de plannen of andere belanghebbenden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vaneeckhout, ik heb, net zoals u, kennisgenomen van de plannen voor een mosselboerderij in zone C Westdiep. Gezien de impact op de kustvisserij stel ik in dit dossier twee zaken vast. Eerst en vooral ontbreekt er een visserijeffectenrapport, dat volgens mijn administratie nochtans juridisch noodzakelijk is voor elke activiteit in of met een impact in de zesmijlszone op basis van het koninklijk besluit van 9 september 2003. Op basis van de huidige informatie is het niet duidelijk wat de economische impact is op de bestaande visserij. Ten tweede ontbreekt de concrete uitwerking om samenwerking of partnerschappen aan te gaan met andere mariene en kustgebonden actoren. Om gedragenheid bij de lokale gemeenschap te creëren en negatieve zijeffecten te vermijden, is het essentieel om aan te tonen op welke concrete manieren dit project een meerwaarde betekent voor zowel de lokale gemeenschap als de rest van de Vlaamse voedingsketen.

Collega, toch – naast die twee opmerkingen – wil ik het belang onderstrepen van de ontwikkeling van een innovatieve en commercieel sterke Vlaamse maricultuur, waarvoor we uitgebreid onderzoek doen. Met de opgedane kennis willen we de lokale visproductie via aquacultuur verhogen. Volgens de projectpartners is er, ondanks de aanwezige risico's op technisch gebied, toch een goed plan van aanpak met financiële draagkracht en engagement.

Voor mij zijn er dus twee voorwaarden waar absoluut aan voldaan moet worden, waarvan het effectenrapport er één is, maar dat betekent niet dat ik het project vandaag zomaar in de vuilbak gooi, want het kan heel interessant zijn.

Zoals gezegd heeft ook de SALV opmerkingen over de afwezigheid van een visserij-effectenrapport. Nabij de projectlocatie gebeurt hoofdzakelijk garnaalvisserij en vangt men tong, schol en bot. In het VER dient het belang van het lokale ecosysteem en de commercieel interessante vissoorten voldoende in kaart te worden gebracht. De SALV erkent dat innovatieve oplossingen voor de productie van duurzame visproducten een belangrijk onderdeel vormen naar de toekomst toe, maar men moet wel rekening houden met alle dimensies van duurzaamheid, zowel ecologisch, sociaal als economisch. De SALV vraagt daarom ook om partnerschappen te concretiseren, zowel binnen de mariene voedselproductieketen als wat betreft ruimtegebruik binnen het Belgisch deel van de Noordzee. En ik ondersteun die vraag.

Uw laatste vraag was of het Departement Landbouw en Visserij tijdens de openbare bevraging meer toelichting over het project heeft verkregen van de projectaanvragers. Het departement heeft een stem in de raadgevende commissie van het Marien Ruimtelijk plan (MRP), dat door het federale niveau wordt georganiseerd. In dit kader bracht het departement advies uit waarin de in de eerste vraag aangehaalde punten, zoals het ontbreken van een visserijeffectenrapport en concrete voorstellen tot partnerschap met andere actoren, werden opgenomen, maar waarin ook de economische mogelijkheden van dit project werden geduid.

Tot hier mijn eerste beschouwing rond dit project.

De voorzitter: Mijnheer Vaneeckhout, kunt u zich wat vinden in het antwoord van de minister?

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega Tommelein heeft daarnet gezegd dat hij een positief ingesteld persoon is en dat ben ik ook. Ik ben zeer blij met uw antwoord, minister, omdat ik vind dat u de juiste nuances uitdrukt. Enerzijds zou het zonde zijn om de kansen, zowel economisch als qua duurzaamheid, die de aquacultuur ons biedt, in de vuilbak te gooien. Ons pleidooi is er in elk geval geen om het project in de vuilbak te gooien en dat van de SALV evenmin. Ik ben blij dat u dat ook niet van plan bent, want het zou een spijtige zaak zijn. Innovatie is een piste die we altijd voorop moeten stellen.

Anderzijds vind ik wel dat we het advies van de SALV zeer ernstig moeten nemen, en ik merk ook dat u dat doet. Dit is een van de eerste grote projecten op het gebied van de aquacultuur met zo'n groot economisch potentieel en met zoveel zichtbaarheid. Het zou een zeer slechte zaak zijn voor het draagvlak van aquacultuurprojecten als dat meteen strandt in een soort debat tussen verschillende terechte maatschappelijke projecten die tegenover elkaar gezet worden en als dat verzandt in een procedureslag over wat wel en wat niet kan. Daarom wil ik aanvullend vragen om te werken aan dat draagvlak.

Ik denk ook dat we het dossier ten gronde in vraag moeten durven stellen, niet qua fundamenteën of bestaansredenen, maar wel wat betreft de suggestie van de SALV om een andere ruimtelijke inplanting te overwegen. Er is overleg geweest met het departement en er zijn ook adviezen gekomen. Bent u zelf van plan om dit dossier naar u toe te trekken en met de betrokken actoren te overleggen? Is het verplaatsen van die activiteit voor u te overwegen of wilt u dat bekijken met alle betrokkenen en eventueel ook met uw collega-minister, Philippe De Backer?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, we zijn allemaal voorstander van onderzoek naar aquacultuur en dergelijke, maar collega Vaneeckhout heeft gelijk: er moet een draagvlak zijn, niet alleen op het niveau van het parlement of de minister, maar ook op het lokale niveau. Collega Vaneeckhout heeft al verwezen – en u ook, minister, bij mijn vraag over de pulsvisserij – naar het belang van de

impact die het zou hebben op de lokale vissers, op kustvissers. Maar dat is eigenlijk maar één facet van de locatie die Colruyt Group nu in overweging neemt. Ook de stad Nieuwpoort zal zich verzetten tegen de komst van het project, niet alleen vanwege de impact op de kustvisserij, maar ook omdat de voorziene locatie, van 4,5 vierkante kilometer, voor een stuk in de officiële vaargeul van Nieuwpoort zou liggen. Daarnet las ik dat het ook in de sector zou liggen van de schietstand van Lombaardsijde. En ook al zou de boerderij onder water komen te liggen, toch zou ze ook gevaren stellen voor overvarende zeilers. Er zijn dus verschillende facetten en daarom ondersteun ik de vraag van collega Vaneeckhout om te proberen de aanvrager te doen zoeken naar een andere locatie.

Ik heb ook gelezen dat het openbaar onderzoek werd afgesloten op 22 juni, maar de procedure loopt en we zullen moeten afwachten. Mijn vraag is ook welke verdere stappen u in dit dossier kunt, mag of zult nemen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega's, ik deel de mening dat wij dit project met de nodige omzichtigheid moeten behandelen, maar toch ook met de nodige ambitie. Aquacultuur en maricultuur kunnen een ongelooflijke meerwaarde betekenen voor onze visserij, zeker als het gaat over verduurzaming. Ik ben er altijd voorstander van geweest en ik was dat ook toen ik nog staatssecretaris van de Noordzee was. Er is natuurlijk het MRP en dat MRP is uniek in de wereld. We zijn voortrekker op dat vlak – en ere wie ere toekomt, het was voormalig minister van de Noordzee Johan Vande Lanotte die dat indertijd heeft uitgewerkt. In dat MRP staan de locaties aangeduid waar bepaalde activiteiten kunnen worden uitgevoerd.

Minister, het is juist dat er een VER moet komen, want zonder VER weet je niet waarover je spreekt. Ik ben er ook van overtuigd dat je naar een draagvlak moet zoeken. Als u dat draagvlak in Oostende komt zoeken, dan kunt u dat krijgen, eveneens vanuit mijn fractie. Innovatie in de visserij is belangrijk en aqua- en maricultuur horen daarbij. We moeten ervoor zorgen dat we hier op een positieve manier aan verder werken. En als het nodig is, dan ben ik ook bereid om mijn stad kandidaat te stellen, maar ik veronderstel dat er nog andere kandidaten zullen zijn. We moeten in Oostende natuurlijk niet alles willen hebben.

Maar ik steun dit, misschien niet deze specifieke projectaanvraag of de partner, maar ik vind het wel belangrijk dat we hier de nodige ruimte aan geven, zodat we dit kunnen realiseren. In andere landen is dit trouwens al lang aan het gebeuren. Ik weet dat we een beperkte oppervlakte hebben op onze Noordzee, maar ik denk dat we die maximaal moeten benutten.

Bart Dochy (CD&V): Ik wil iedereen bedanken voor de genuanceerde houding in een dossier dat toch wel enigszins gevoelig ligt. Het is verstandig om hier op een realistische manier mee om te gaan en een goede afweging te maken tussen economische belangen enerzijds en de aspecten van organisatie en ruimtelijke ordening – laat het ons zo zeggen – op zee anderzijds. Ik denk wel, minister, dat u de geschikte persoon bent om in dit verhaal een klein beetje een intermédiaire te spelen tussen het lokale en het federale niveau. Het zal belangrijk zijn om hier met gezond verstand mee om te gaan.

U hebt het woord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de aanvullende opmerkingen. Mij worden veel goeie eigenschappen toegedicht en dat is altijd gevaarlijk, zeker als zowel oppositie als meerderheid dat doen, maar misschien klopt er wel iets van. In die zin, ik ben ongelooflijk geïnteresseerd in alles wat met aquacultuur te maken

heeft, ook omdat ik het fascinerend vind om te zien wat er allemaal mogelijk is. Anderzijds moeten we het draagvlak en de gemelde bezorgdheden zeer goed in het oog houden. Dit project wordt dus een evenwichtsoefening, waarbij we zowel oog moeten hebben voor de toekomst als moeten zorgen voor een draagvlak. We moeten goed weten wat er gebeurt en de effecten op de visserij goed onderzoeken. Ambitie is altijd gezond, maar gezond verstand is ook gezond, anders zou het geen gezond verstand zijn.

Ik zal dus het nodige doen om een intermediaire rol op te nemen en na te gaan hoe we alle actoren hier het beste bij kunnen betrekken. Het gaat hier om een meervoudig ruimtegebruik en dat is altijd een heel delicate evenwichtsoefening.

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Minister, we zitten op dezelfde lijn. Dank u wel voor de bezorgdheid.

Ik heb nog één aanvulling die ik daarnet in mijn repliek niet geuit heb: betrek er zeker ook de lokale besturen bij, want ik weet dat er ook wel wat bezorgdheid is, onder andere bij uw partijgenoten in Nieuwpoort. Ik denk dat het belangrijk is om die ook mee te nemen in heel het proces, want op recreatief gebied zijn er ook heel veel uitdagingen.

Maar alvast bedankt om die intermediaire rol op te nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.